

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

617

1910

2004

ԳՐ. Հ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

ՀԻՍՄԻՅԱԹ ԳԱԹՐԵԼԷՐԻ

ԵԷՆԻ ՍԷՆԷ ՇԻՐԼԷՐԻ
ՊԷՏՊԵՆ ՍԱՀԻՖԷԼԷՐ
ԳԱՆՊԵՆԱՀ ԵՄԻՍԻՆՏԷՆ
ՋԷՄՋԷՄԱԹ Ե ՀՈՒՐԻՍԵԹ
ԿԻԼԻՆԱ ՖԻԳԱՆԼԱՐԸ
ԹՈՒՀՖԷԻ ՄՈՒՀԻՊՊԱՆԷ
ԻՀԹԻՋԱՋԱԹ Ե ԳԱՆՊԵՐԷ
ԹԷԼԳԻՆԱԹ Ե ՍԱՄԻՄԱՆԷ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Պատը Ալի Հասսէօի Սէփէրնիլէր ժողոց թիւ 27

1910

570-12

617

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՀԻՍՄԱԽՅԱԹ ԳԱԹՐԵԼԷՐԻ

ԵԷՆԻ ՍԷՆԷ ՇԻՐԼԷՐԻ
ՊԷՏՊԻՆ ՍԱՀԻՅԷԼԷՐ
ԳԱԼՊԵՍԱՀ Ը ՄԻԻՄԻՆՏԷՆ
ՋԷՄՋԷՄԱԹ Ը ՀՈՐԲԻՅԷԹ
ԿԻԼԻԿԻՍ ՅԻՂԱՆԼԱՐԸ
ԹՈՒՀՅԷ Ի ՄՈՒՀԻՊՊԱՆԷ
ԻՀԹԻՋԱՋԱԹ Ը ԳԱԼՊԻՅԷ
ԹԷԼԳԻՆԱԹ Ը ՍԱՄԻՄԱՆԷ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Պապը Ալի Ճառէսի Սէփէրճիլէր փողոց թիւ 27

1910

Փետր ի փորհանանքմ

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ Յ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԱ

Վ.Է.

Մասեր ի մեղիպանքմ

ՀՈՒՓՍԻՄԷ (ԽԱԹՈՒՆ) Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԱ

Ինքիւրամաքը Ֆերգենսանէ իլէ

իքիւրմ ետերիմ

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ԳԱՐԻԼԵՐԻՄԷ

Վալիսէյնլէր Բէնսի հիկերփարէլէրինէ Բէնսի նանլարնէն, ճէվնէրլէրին-
սէն, հալաթլարնէնսն վէ րահաթլարնէնսն իլնագ էլլէսիլէրի կիպի, պիր
միւլէլլիմ սէ քէլլիմֆէրստիմին գըյմէթ. ի հագիգիյէսի վէ մէգիյէթի հէր ճէ
սէ օլսա՝ պիր մանէվի մասէր սիր: Օ սա Բէնսի էտէրինէ Բէնսի նանընսն,
գալպիմսէն վէ հիսսիյաթնէնսն պիր գըսմ գօր: Վէ մուվաժժագըյէթիմին
սէրէնէսի իսէ, Բէնսիսիմին էտէրինէ քէնէսսիւմ վէ քէնէլլի էքսիլմէսիմին
սէրէնէսիմէ մէրպուք սր:

Էկէր Շա՛իր Բէլիմէսիմին սըմմ էիր ինՇաս իսէն մանաթնէս ալմագ
իսէֆ, իննէսա հէր Բէս ազ չօգ Շաիր սիր: Հիւսնէ, մուհապլէթէ, Շէժգա-
թա, Բէրէմմ վէ հագիգաթա գարօթ հէր գալպ ժարգըլ սէրէնէսէ մէժթուն վէ
աւըրգ սր: Տօղրու սր Բի պիր Շէհիրլի էա պիր Բէօլլիւ, պիր մէսէնի էա
պիր պէսէվի, պիր միւլէլլէմ օլսմագլար, ամմա էինէ սէ հէր իֆի սըմմէս սա
այնի հիսսիյաթ մէվնուս սր: Շու գասար Բի, քալիմ, մուհիթ վէ սաիրէ
պիր սըմմըն հիսսիյաթընը սիկէրինինֆիմսէն գիյասէ ալալանթըրըլար: Սիգ-
սէն չօղլար մէշահիր ի Շուարա վէ իսէպասան պագըլլարընըն ասար ը պէր-
կիւզիսէլէրինէն պագըլլարընըն օգումուշ վէ անլէրսէ պուլունան մէհարէթ,
հիսսիյաթ վէ իւլվի էմֆէարա հայրան գալմըշընըրգ գանն էսէրիմ: Ամմա
պագէն քալիմ կէօրմէվիշ ալմամ ը նաա արասընսա էօլլէ աւըրգլար պուլու-
նուր Բի, անլէրին սէսիթանլարը, վէ շիրլէրի ինսանըն գալպիմէ սէօլլէր:
Մէսէլա պիր Բէօլլիւ աւըրգ էալլայըն էօլլէնէ քարիմ իսիյօր:

Կէյի իսի եազ պահարըն աշարը,
Ըղղոս, ըղղոս կու իսի պօրսընը,
Ճեմի գուշար սիլարընըն արգուշար,
Քիֆլիֆլէրի սէլիլէր մի եալլանըն:

« Դասիր Մեվլան պօյյի գուրմուշ կզկի,
Մեհմուն օթում պու միհանսա կզկի,
Մօր սիւնպիւ վար չիֆլէրին կիւզկի,
Էշվան, կըվան ալըլըն մը եալլանըն:

Երևանի քաղաքի քաղաքապետարանի քաղաքապետի պաշտոնում,
 ձեռնարկ արձանագրության արձանագրության,
 Պիմ Կիր Գրիգոր Կիր արաբյան Կիրիանի,
 Պրոպագանդայի և հարկերի մի կառավարում:

Պագընը, իսպու սասէ, սենաթսըզ սաթլարսան Եալլանըն
սու կէ՞լմէյօր մը, Եալլանըն Եէլլէրի, Տաղլարը, Գուշլարը, չիշէլէրի, Գօգու-
լարը պիրէր պիրէր կէօղիւմիւզ Էօնիւնէն կէլիպ կէ՞չմէյօրլար մը: Թէքրար
պիւլպիւլէ խիթապէն՝

a Skrsjł, skrsjł kopkr uawšursuł, krskl,
Soŋru ukojk, ylıuyıly, kksjlyln lñʽrskl,
Skrsjł, skrsjł kopkr uyrylyly lyursuls,
Łopwl, ylıuyıly, kopyk, skrsjł qur ykllıl:

Եսազ կելիր Տէ հեկի գուշար սաւ Լեկելիւր,
Էսֆի Տէրճիւ Լեկիսիւն գարըշըր,
Պայրաւ կելիւր Տիւնեա ալիւ պարըշըր,
Էօրմէ, պիշալիւ, Էօրմէ, Տէրճիւ վար պիւնիւ: »

ՊԱՆ ԱՍՔՐԿԱՐՏԱ ԻՆԷ ՆԱՆՐԱՅՈՒ ՎԷ ԱՆՈՒԺԵՂԻ ԱՅԻՐ ՈՒՍԱԽԱՐՔ ԻՆԷ ԲԻԳԱԳ
ԷՔՍԷՅՈՒ ՄԻՐ: ԻՆՏԻՏԷՏԻՈՒՅՈՒՐ ՖԻՆ ԱՅԻՐ ՇԱԽԻՐ ԻՆԷՆԱՆ ԵՒԻՆԷՐԵՂԻ
ԻՍԴԵՔ ԳՕՂԱՅ ՏՐԻ, ՇԱՆ ՇԱՐՔ ԻՆԷ ՖԻ ՏՈՂՐԱՏԱՆ ԳԱՅԱԼԵՐԷ ԱԵՂԵՆԱՆ: ԲԱՌԻՔ

Պու խոստումս պաշտպանըն նիստիայքըն քահրիփ էքմէփ
սինէտ օյսըղը կիպի՝ քահրիփ օլունմազ մէսէլէսինէտ սէ հալ այնիս
եանի հիստիայթա սէօլլէլէն հէ հանկը պիր ժըգրա եա քահրիթաթ
թէնէին էէր, վէ լուլէթին կէնիօ մանասըլլա շաիրիփ սիր: Ամնա
յաթ վէ ժէֆեարմըզը փախըլէրէ թեպիլի եա իլնազ էքմէփ խուս
ռուսուլ ը իժաստ վէ քահրիթին սէ պէօլիս էնէմմիթի օյսուղը շի
վարէսթէ սիր: Եթէ պու սեպէսէն սիր ֆի ֆէօլիս առը իլէ պիր
շէնիր պիր սալլամազ:

Անիզլերինն իսպառ էսեր ի նաչիզի մէջսն ր ինքիւս րազ յոյժացան
մագտէի իստեայ ի մտնուրէի թագիս էթմէ՛ տէյլ տիր: Մէյսն ի մագսն
պէթ հէր քէս օղանըն, հիսսիյաթըն զօր. նապլ քի զարպ ր մէսէ՛ ի քիթ-
իմասէ իտէր. « Վարըն վիրէն ութանմամբ: »

[illegible]

Միւսներէնք խուսուսքն կ'ելնեն, իւրոյ մեծմուսանն շիրեր 10—12 սենյիւք պիւր միւսներէք, ժաղըր հալ ու քէլիքիքըր վէ ժաղըր հիւսիյաք քանթրնա, խուսուս քին ի շեպապէքին պիրիպիրին ախի՝ հիւնէքիքէր նու իսեն հիսիյաք հերհանլար սաիգէսի քէսիքիլլէ գալնմ ալըմըս քըլաւ: Շեյլէի, իւրոյ մեծմուս ի էարմաք պիր երէտ միւսինին ինսանը եխաւէյսէն ռուսը գանալարլլա սէմա էս սէմալաքա փերլազ իսիլի իէն՝ իկէր պիր երէտ զէսին Վէ զէմանի էամիւն միւսիլաք վէ իկէնլէրի աւալընա պէսպինանէ իւքիքէալար իւքիլիւր: Պիր երէտ եխսէք քէնասիւրաքա սուզան օլան գալին սէմալաքը նէնմի իսիլսէ միւզէյլէն իէն՝ իկէր պիր երէտ գաւա պուլուքար իլէ գալիլանը: Պիր երէտ, պիր souբուն, էա վաքանըն էալսօս միլլէրին պիր աւասէք էա մուվաժժագիլէքիլլէ մէտս իէն՝ իկէր պիր երէտ պիր էօլիւմ էա Ասանա Ֆանիլար կիպի պիր վազըա ի միւլէլլիմէնին իլիլսուն իսեն քէսիլի քանթրնա աճ ու էնլին իւքիլիւր: Վէ գաքէն է՛յ պու էտէրի գրաք էսէն souբուն, եխրէք էէսըր վէ մէտըրէք քէլլէրիլլէ իսիլէնլէսիւք պիր էէմանէ տէլլի՞ մի: Պալըքն փարմաղը հանկիսինն սօզունսա օ քէլ ինթիզազ էտէ: Էօմը պիր էօլէ ի մէտըրէքին պիր գաքէի սիրիքէսէն կէշէրէք ախ իւքիւրսիլի վէ պիր լանգէ սօնրա գալի օլան պիր գալսը գուզան փաշաք սէլլի՞ մի: Ինսան էէնի պիլնիւմէ հիւսնիւ, գուվլէրի վէ իքքիսալաքը իլէ պիր կիւզ կիւլինն պէնգէր քի, չօզ կէշմէգէն էօլիւմին զըս բիւզէտալար էսինն՝ անըն հեր էափրաղը պիր էանա սաշըլը: Ամմա էօմիւն ժանիլի վէ ինսանըն անգը նօզքա ի նազարընսան ինսանը հեր նէլէ քէտպին իքսէք, էինն անըն պիր նէվնէր ի հագիլիլլէ, պիր էօլմէզ ռուսա մալի օլսըղընա վիճանէն գալի օլուրա: Չիւնի պու նան էէնամ՝ գուսուրընա թալալալըրէ քէնէվիլիւր իսէն տէրա իւլէրիսէնն գարաւաի էուվալանն փերլազ իսէն պիր կէտըրհին միսիլու, հասրէքիլլէ սուզան օլսըր սէմալի վաքանընա քալէրան իսէնէք իւր:

Իմի էլ պու էտերիմի օգույան տօսքում, իսպու անիզ էտեր, բեհիս
պիլեհիմլէ գուտուրարուն ռազմեն, սենի էօմ ցերիպանրնա պիր գաչ
այազ եօգարլա չըգարեր, եիսէսէ հարտէրիքիի ույանսրքր, ճիմանիսեն
զիյասէ ճավիսանիյէ, ժանիսեն զիյասէ սեմավիյէ թէվինի իսեր, ժիմեսա
պուլունան սեժալիէ տերեսունա գարեր պիր գաթէ շեժգաթ կեօ եազըր
տօֆիսիւր Վէ պիր ճիզի մուսվէնէրէ սեվզ էսեր, հեմ սաիի սենին տա-
վէրի հագիզիլենի անլարմազ խուտուրնա ազանըզ պիր խրզմէր էսեր
իսէ, իթէ օլ զեման իսպու մահարրիի 'անիզ բեհիսիի էն զիյասէ մագ-
հար ու միսեմաթ օյմուտ ասս իսէնէր տիր:

Շիմսիլի՛ պիր սիկեր միւնասէպէլէ տախի գօնուեմագ ժուրսաքրնա
նալի օյաւնա գաւսար սիգի ձէնապր Հազգա եմանէք իսեր՝

ԳՐ. 2. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Ապրիլ 1/14, 1910
Իսթանպուլ

ՀԻՍՄԻՅԱԹ ԳԱԹՐԵԼԵՐԻ

ԵԵՆԻ ՍԵՆԵ ՇԻՐԼԵՐԻ

ՍԱԼ Ը ԱԹԻԳ ՎԷ ՍԱԼ Ը ՃԷՏԻՏ ԻԼԷ
ՊԻՐ ՄՈՒՀԱՎԵՐԷ

ՆԷՐԷՅԷ պէօյլէ, էյ սալ ը աթիգ, նէրէյէ պէօյլէ,
նի՛շիւն աճէլէ էտիյօրսուն սէն, նի՛շիւն, թէզ, սէօյլէ՛,
Ա՛հ, ի՛նչ տօյմատըզ տահա սէնին օլ նուր տիտարընտան,
Նա՛սըլ պիղ մահգուն օլմայալըմ պու թէզ ֆիրարընտան:
Պիրազ մէքս էյլէ, ա՛հ, էյլէն պիրազ, պիր կէօրիւչէլիմ,
Անվալըմըդտան ազաճըզ օլսուն պիր սօրուչալըմ,
Պէօյլէճէ սայքի սալթ պիր կիճէլիք միւսաֆիր գալտըն,
Պու գատար գըսա պիր զիյարէթտէն սէն նէ՞ թատ ալտըն:
Նէրէյէ պէօյլէ, էյ սալ ը աթիգ, աճէլէ էթմէ,
Տահա էյիճէ թանըչմազտան, տո՛ւր, աճէլէ կիթմէ:

« — Էյ ինսան օղլու, եազըզ տըր սանա, ճէհտին նաֆիլէ,
եազը՛զ քի սէն տէ ուղրատըն պէօյլէ հալ ը դաֆիլէ,
Զիրա չօզլար տա թամմ սէնին կիպի գալտըլար դաֆիլ,
Զէման թէզ կէշտի վէ գայտսըղըդտան օլտըլար սէֆիլ:
Զանն էթտիլէր քի կիւնլէր՝ երլ օլուր, երլար տա՛ տար,

Վագրթլարընը պօշ շէյլէր իշիւն էյլէտիլէր հասը ,
Պիր տէ պագտըլար քի զէման կէչմիշ վէ սէնէ պիթմիշ ,
էլլէրինտէն հէփ ֆուրսաթ , վէսաթիթ ահ , ուշմուշ կիթմիշ ,
Նաֆիլէ պէօյլէ սէն կիպի նալէ , ֆիզան էտէրլէր ,
Նաֆիլէ «Աման , էյ Չէման , պիր ազ մէքս էյլէ » տէրլէր :

« Պիզ հէփ սէնէլէր պիրէր էլլի իզ Օ Հագգ Թաալատան ,
Պիրէր միւնատի՝ քի նիտա էտէր հէր ան պալատան ,
Հէր քէս հէր զէման մուշթաղլըր օլտուն սօն տալէթինէ ,
Քիմսէ իթիմատ էթմէսին քէնտի սալթ գոււլվէթինէ .
Սահիպ ի հիքմէթ օլան հէր զէման օլուր մուշթաղլըր ,
Տալէթ նէ զէման օլաճագ օլսա պուլունուր հաղլըր ,
Զիւնքի օլ անտէ հիշ աման , ըիճա պիր փարա էթմէզ ,
Րիշվէթ վէրիլմէզ , վէ խաթըր իշիւն օ ումուր պիթմէզ :
Իշթէ պու պէնտէն սանա նասիհաթ , էյ պէն ի ատէմ ,
Ազըպէթինէ մուշթաղլըր օլ սէն , հէր զէման , հէր տէմ :

« Պէն պին տօգուզ եիւզ սէքիզ սէնէսի պիթտիմ պէօյլէճէ ,
էօմրիւմ ազ օլտու , եաշատըմ սայքի պիր կիւնտիւզ կիճէ ,
Վէզաիֆիմի պիթիրտիմ ամմա՝ մէսրուր իմ չիմտի ,
Վազիֆէմ իլէ էօմրիւմ տէ պէօյլէ սէրիան պիթտի .
Ահ , չօգ մէսրուր իմ , չիւնքի վազիֆէմ փէք ազիմ իտի ,
Պէնիմ կիպի պիր խաղլըր սէնէ չօգ լաղըմ իտի ,
Սէնտէ պիլիւրսին , էյ ինսան օղլու հէփ ասարըմը ,
Սէն տէ սէյր էթտին հէփ մէվահիպ ի նուրնիսարըմը .
Պիր ազ միւշքիւթ , պիր ազ զաիլէ կէթիրտիմ՝ սէ տէ ,
Օ գատարընը ալֆի էտէրսինիզ սիզ տէ էլպէթթէ :

« Միհր ի հուրրիյէթ պէնիմ գօյնուլմտան նուրէֆշան օլտու ,
Լէյլ ի էսարէթ անըն նուրունտան փէրիշան օլտու ,

Հէփ մաղտուրլարըն եիւզլէրի կիւլտիւ , այնը աչըլտը ,
Մէյտանա սիւրուր , սէվինճ , շատմանի , հէշէ սաչըլտը ,
Պէն աչըլտմ մախուֆ օլ զընտանլարըն գափուլարըն ,
Թարուամար էթտիմ գուլմ եուվալարըն , եափուլարըն ,
Միլքին երլտըզըն սէօնտիւրէն երլտըզ քէնտիսի սէօնտիւ ,
Միւզթարիպ վաթան հալը սիւքիւնէ , ըահաթա տէօնտիւ .
Վէ հէր թարաֆտան «Նաշա՝ հուրրիյէթ» խօշ սէտալարը
էօթտիւրտիւ գուպպէ ի ասիւմանը , գարը տաղլարը :

« Արթըզ ուխուլվէթ հիւքմ սիւրէճէք վաթանընըզտա ,
Արթըզ մուհապպէթ տալիմ օլաճագ միյանընըզտա ,
Հէր քէս հիշ պիր ճան ինճիթմէմէյէ ճէհտ էտէճէք տիր ,
Գօմշուսընա խայր տիւշիւնմէք իշիւն ահտ էտէճէք տիր .
Զիւնքի մուհապպէթ մամուր էտէր սալթ միլքի , վաթանը ,
Զիւնքի ասայիշ թէէմին էտէր սալթ հալը իթմինանը .
Զիւնքի թէգատտիւմ ասայիշ իլէ օլուր սալթ միւմքին ,
Թէգատտիւմ իլէ տէ փայտար օլուր պիր միւլքիւն պէ կիւն ,
Իրֆան մէրճէմի չիֆահապ էտէր օլ եարէլէրի ,
Քի թիյր ի մէսմուլմ ճէհալէթտէն կէլիւր իլէրի :

« Արթըզ մուսալտիմ տէֆ էտէճէք տիր միւշքիլ հալլէրի ,
Գարտաչըզ իշիւն հէր գալմ կէլէճէք տահա իլէրի ,
Զէնկին ֆազիլին հագգընը ալսա քէթմ էթմէյէճէք ,
Գուլվէթիլի գաիֆ վաթանտաչընա շէթմ էթմէյէճէք ,
Ատալէթի մէտ , թաղիմ էտէճէք հէր տիլ , հէր գալէմ ,
Զիրա անընլէ սէլամէթ պուլուր ճէմի ի ալէմ ,
Իշթէ պուշլար հէփ պէնիմ ասարըմ , էյ պէնի ատէմ ,
Իշթէ պուշլար հէփ պէնիմ թէգաթարըմ օլաճագ միւտէմ ,
Պէն կէշտիմ , ամմանամըմ հիշ կէչմէզ , զիքրիմ տալիմ տիր :
Մատէմ քի հէր պիր եիւրէք իշինտէ իշիմ գաիմ տիր : »

Է՛յ սալ ը աթիւ , էվվէթ մէմնուն իզ ճիւղէմիզ սէնտէն ,
Մատէմ քի արթըզ պիզտէն այրըտըն պէօլէ էպէտէն ,
Պիզ տէ նամընը տէնրտէն տէնրէ եատ էտէճէյիզ ,
Միհրապը ը հուրըրիյէթտէ արզ ը ինզիյատ էտէճէյիզ :
Կի'թ , սէնտէ կէչմիշ սէնէլէր իլէ ույզոուն ույոու ,
Չէման պահրընա ազսըն սէնին տէ նէնրինին սույոու ,
Ամմա , պիզ սէնին եէրինէ քիմի' սէվէլիմ , սէօլլէ' ,
Ամա'ն , եէրինէ պիր իայր իւլ խալէֆ սէն թային էսլէ .
Օ տա սէն կիպի պիր էպպի միւշֆիզ օլսուն պիզլէրէ ,
Օ տա չէֆգաթլը պիր համի օլսուն քիմսէսիզլէրէ :

Պիր տէ պագտըմ քի Սալը ձէտիտ պիր նուր սիմա իլէ ,
Թէպէսսիւմ էթտի , իլէրէ' կէլտի հէմ կիւլէ , կիւլէ ,
Անըն կէօզլէրի պիրէր կիւնէշ' տի , փարլազ վէ փիւսնուր ,
Ձէպհէ ի փաքըն փարլատըյօրտու պէշաշէթ , սիրուր ,
Տէտիմ , « Սօշ կէլտին սէն , է՛յ սէմալի , քէրիմ միւսաֆիր ,
Է՛յ Հազզ Թապաատան պիզ գուլլարընա միւրսէլ սէն 'էֆիր ,
Թէշրիֆին իլէ միւնֆէրի գըլտըն գալպլէրիմիզի ,
Պիր ահէնկի խօշ թէսնիյր էյլէտի , եիւքսէլթտի պիզ ,
Աճէպ սէն պիզէ միւշֆիզ պաղըրնտա նէլէ'ր սազլա'սըն : »
Նէ' գատար սէվէր , նէ' գատար քէրիմ վէ վէֆատա'սըն : »

« Պէն պին սօզուզ եիւզ սօզուզտա սօզտուժ գէման րահմըլտան ,
Պէնի տէ իսալիզ սիզէ կէօնտէրտի չէֆգաթ ու րահմընտան ,
Պէնիմ տէ սիզէ իֆա էտէճէք չօզ վաղիֆէմ վար ,
Պաղըսը գօլայ , պաղըսը խաֆիֆ , պաղըսը տիւշվար ,
Ամմա հէփսինի իճրա էթմէյէ մէճպուր իմ մութլազ ,
Չիրա պուշլարը իրատէ էթտի Օ ձէնապ ը Հազզ ,

Շիմտի օնլարը թասրի'ն էթմէյէ հիշ կէօրմէմ հաճէթ ,
Չիւնքի տէրմիյան օլաճագլար հէփ էնճամ , ազըպէթ ,
Ամմա սիզլէրէ պիր գաշ իխթարաթ էյլէսէմ ճաիզ ,
Պէլքի պու պիր գաշ փէնտիմ սիզլէ'ի էյլէմէզ թաճիզ :

« Էկէթ պէրիսորտար օլմազ արզուըզ վար իսէ հէր պար ,
Պիրպիրինիզէ եարարմ էտինիզ , օլմայընըզ պար ,
Հէր քէս գօմշուսուն գայըրսըն , սէվսին ճան ու կէօնիւլտէն ,
Էսիրկէմէսին , էթսին հէր նէ քի կէլիրսէ էլտէն ,
Տիւննատա ինսան եէքտիկէրինին եիւք արդատաշը ,
Րահ ը էօմիւրտէն գալտըրմազ լաղըմ միւշքիլի , թաշը ,
Լաքին եաղը'զ քի , պազէն միւշքիլաթ չըգարըրսընը ,
Պիրպիրինիզին կէօնիւնիւ խաշինճէ գըրարսընը ,
Հիշ ֆաիտէ էթմէզ էկէրչի սէնէ տէ օլսա եէնի ,
Կէր եիւրէք եէնի օլմամըլ իսէ , տէնկլէ փինտիմի :

« Սանա վէրէյիմ , ա'լ , իմանըն պու ազիզ իսաշըն ,
Վէսվէսէ իլէ վուրուժմուշ գալպին պու իլաճընը ,
Շու տա իւմիտին սապիթ լէնկէրի ֆուրթուճալարտա ,
Գապարսա էօմրիւն ազըրն տէրետար , գալըրսան տարտա .
Ա'լ , սանա իշթէ փիւրմուճապպէթ պիր եէնի' փաք եիւրէք ,
— Չիւնքի տէտիմ քի եիւրէյին եէնի օլմասը կէրէք .—
Իշթէ պունլարլէ միւճէհէզ օլսա պիլճի' մէ ինսան ,
Էօմր խօշ օլուր , պարը էքտար տա օլուր փէք ասան . »
Պէօլլէ սէօլլէյիպ պիր էօփտիւ պէնի պու Սալը ձէտիտ ,
Թէպրիքեաթ իչիւն եէտ ի փաքընը էյլէտի թէմտիտ :

31 Դեկտ. 1908 , Թարսուս

ԵՆՆԻ ՍԵՆԷ

ՇԱՐՔԻ ուժուգ զըզարըյօր փերթելլերլէ նուրնիսար,
 Խանիշ իլէ շարգա սօղրու չէվրիլիօր հէր պասար,
 Ձիւն սօղրույօր հաշմէթ իլէ Եննի Սէնէ կիւնէշի,
 Իշթիալլէ հէր գալպլէրտէ հայաթ, իւմիտ աթէշի:

Սէֆա կէլտին, Սալը ձէտիտ, թէշրիֆին նէ միւպարէք,
 Սանա սօղրու չօգ հասրէթլէ մուշթազըր տըր հէր եիւրէք,
 Սէֆա կէլտին, թէշրիֆինլէ շու տրւնեամը չէն էյլէ,
 Հագգ Թաալանըն խուպ վատլարըն դամմըին գալպլէրէ սէօլլէ:

Կէշմիշ սէնէ կեան աղլաթտը, կեան կիւլտիւրտիւ պիղլէրի,
 Կեան թէտէննի էյլէտիք չօգ, կեան տա կիթտիք իլէրի,
 Ան, կէշմիշին խաթըրաթըր գանլը, դամմը փիւրքէտէր,
 Չօգ աղլատը, չօգ սըղլատը, պախթը սիյան, էլ եթէն....:

Եւ Հագգ Թաալա, աճը արթը, շու միլք ի մուազզէքի,
 Թէպէսսիւմիւնլէ թալթիֆէ լութֆ էյլէ տէ, օ'լ րազի,
 Սէնսիղ փէրիշան հալիմիղ, սաատէթիմիղ եօգ տըր,
 Վէ վաթանը պէրպատ էտէն պէտթէր հալաթ փէք չօգ Կըր:

Իշպու Եննի Սէնէտէ Սէն սէլամէթ վէր վաթանա,
 Պէրէքեաթընը քէսրէթլէ Սէն սաշը վէր հէր եանա,
 Միլլէթիմիղ մէսուտ օլսուն, փայտար օլսուն միլքիմիղ
 Սալիմ օլսուն, հէմ խայր օլսուն ախըրըմը, իլքիմիղ:

Հէր ան իւմիտ ուժուգումը փերթելլերլէ նուրնիսար
 Րէնկին օլսուն, զէնկին օլսուն, չիւն հասրէթլէ հէր պասար
 Շէմս ի Սաալէթէ սօղրու չէվրիլէճէք հէր եէրտէն,
 Ինթիզարլէ Սաիլ Րապպա պու կիւն, եարըն, էպէտէն:

Սէֆա կէլտին, Սալը ձէտիտ, վիրուտըն ուղուր կէլէ,
 Սըրըգ սէնտէ ուղրամայա պարի միլլէթ միւշքիլէ,
 Սէլամէթտէ, սաատէթտէ սօնու կէլտին հէր տէրտին,
 Եննի Սէնէ, խուպ միւսաֆիր, սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին:

1 Յունվ. 1909, Իսթանպուլ:

ԵՆՆԻ ՍԵՆԷ ԹԱԳՏԻՄԷՍԻ

Ես սէն Հագգ Թաալա, փիւրնուր թախթըն փիշիկեանընա,
 Կէլմիշ տիր գալմըն եիւղլէր սիւրմէյէ հէմ տէրկեանընա,
 Պին պիր նիյազլար հէմ արիղէլէր իսթէրիղ սունմազ,
 Խալիզ գալպինին չէֆգաթ թէլինէ տախի սօգունմազ,
 Հէմ թուլու էտէն շու Եննի Սէնէ կիւնէշի իլէ,
 Էյ հագիզի նուր, արղու էտէրիղ իսմին թէղմիլէ:
 Ձիւն պիր սէնէտէ Մէնպաը Հայաթ, սէնտէն ճուշ էտէն
 Հայաթ սէյլլէրի եապան ճանըմըգ էյլէտի էտէն.
 Իմտի ճիւմլէթէն շու Սալը ձէտիտ խօշ սահարընտա,
 Փիշքէլէրիմիղ սունմազ իսթէրիղ խաքիփայընտա:

Վէ լաքին Սանա նէ՞ թագտիմ էթսէք շանընա չայան,
 Քի չիւքրանիմիղ թագտիմէմիղտէ օլսուն նիւմայան,

Խեղախնին ալեմին զաթէն Սէն վերտին ճնա ,
Միւճէվէրաթը ետա ի իւահին սաչտը հէր եանա ,
Արդըն գոյնունա Սէն իլգա էթտին ալթունու , սիմի ,
Վէ հըֆզ էյլէտին հատտարզ սէրվէթի վէ զանախմի ,
Հէմ պու Ֆանինին սէրվէթի նէ՞ տիր— թօփրազ վէ չամուր ,
Վէ պիր նէվ ճիննէթ սըրֆ անըն իչիւն էտիլէն ումուր :
Եօ՛գ , եօ՛գ , Եա՛ Բապպիմ , շանընա ար տըր ճէվահիր , էլմաս ,
Լուծֆ մէնպարնա եազըչըր փիշքէչ պունլար հիչ օլմազ :

Աճէպ սահրանըն էզնարը րէնկին վէ խօչպունտան
Պէսթէ պաղլաոսազ վէ սունսազ Սանա կէօնիւլտէն , ճանտան ,
Վէ ճէմ էյլէսէք հէփ կիւլլէրին տէ կիւլիսթանըն ,
Վէ թուլուր շէմս կիւլ սահապընը տա ասիւմանըն ,
Կիւնէշտէն՝ փերթէվ , գուշլարտան՝ նազմէ տէր թօփ էյլէսէք ,
Հէմ նուր սահարըն չիհ գաթրէլէրին տախի ճէմ էթսէք ,
Վէ ճիւմլէսինի մէզճ էտիպ Սանա միսլ ի պիր փիշքէչ
Թազտիմ էյլէսէք , պիլիրիզ հէփսի տախի պօշ հէվէս :
Չիւն ալան տըր քի Նէտի ի գուտրէթին պունլարը եափտը ,
Վէ թապիաթըն չըպլազ պօյնունա կէրտանէ թազտը :

Նէ՛ սէմալաթըն պի հատտ ու զայէ մէյտանլարընտա ,
Վէ նէ՛ գէմինտէ , նէ՛ տէ տէրեանըն մուզլիմ պաղըրնտա
Պիր թազտիմէ վար Սանա եազըչըր , շանընա չայան ,
Չիւն Սէնտէն գայնար մէնպալը հիքմէթ , հիւն ի պիփայան ,
Մէլաիքէնի Սէն թէթվիճ էթտին նուրլէ , ճէլալլէ ,
Քէոս զուլմէթին «Նուր օլտուն» իլէ էթտին իզալէ ,
Թախթըն գաիմ տիր հիքմէթ , ատալէթ , սալահ իւսթիւնտէ ,
Վէ մուհապլէթին ճանլար ճէլպ էտէր սալթլէ փիւրսէնտէ :

Իմտի պիզ Սանա նա՞սըլ թազտիմէ պուլապիլէլիմ ,
Եա՛ Սէն Միւլթէալ , Եա՛ Սէն Մուազզամ , Եա՛ Բապպը Ալիմ :

Պիւլթիւն թապիաթ խուպ ալազ իլէ Սէնի սէնալար ,
Ճէմ ի մախլուգաթ արզ էտէր սիփաս , համտ ու սէնալար ,
Սահարըն պատը նէսիմի լուծֆուն հէմ իզհար էտէր ,
Սահրա զանպաղը սէմալի գայդուն հէմ իշար էտէր ,
Գուշլար , պիւլապիլլէր մէրհամէթինի ճիվիւտէլիլէր ,
Վէ ճիւմլէ թըյուր շէֆգաթ՝ , ինսաֆըն՝ հէփ էթթիւնլիլէր ,
Չաղլայան ըրմազ վէ շէլալլէր ազըպ կիտէրքէն ,
Ճուշան րահմէթէ եանգօ վէրիլէր համալէ էպէտէն :
Ահ , ինսանա՞ մը գալմըշ իսմինի էյլէմէք թազլիմ ,
Խուպ նամընա քի օլմազտան պաշգա նէմի՞զ վար պիզլիմ :

Ամմա երինէ տէ տէրունիմիզտէ հասրէթիմիզ վար ,
Անճազ պիր էմէլ գալպ փունարընտան ճուշ էտէր , գայնար ,
Քի Սէնին պին պիր քէրէմլէրինէ մուգապիլ պիզ տէ ,
Ազիզ պէյթինտէ սունալըմ Սանա լաիզ թազտիմէ ,
Վէ անըն իչիւն հէր նէ գատար տա պիզ իսէք Ֆազիր՝
Իման էտէրիզ քի Սէն ազըմըզ էթմէզսին թահգիր :
Իմտի սէնինքին սէնինքիլէրտէն Սանա սունարըզ ,
Չիւն վարըրմըզ իչիւն սըրֆ Սանա հէփ միննէթտարըզ :
Սէն գապուլ էյլէ գալպլէրիմիզի թազտիմէ Սանա ,
Քի տիհանըմըզ օզուսուն հէր ան մէճտ , համտ ու սէնա :

Սէնին գալմընա պու անէ գատար Սէն օլտուն րէհպէր ,
Շիմտէն սօնրա տա ճիւմլէմիզ իլէ Սէն օլ պէրապէր ,
Սէնինլէ կէշտիք էօմրիւն գապարմըշ չօզ Իրտանլարըն ,
Չիւնքի տէրեայա հատտ չըպլազ պիւրսէնտէ :

Հաճեթէրիմիդ տօլտուրան Սէն սին Րապպ իււ աթայա ,
Կիւնէչին իշրադ էտէր տօռթլարա վէ հէմ առայա :
Սէն վէրտին պիղէ ճիւմլէ մանէվի իսթիտատլարը ,
Ագլը , վիճտանը , գալպի վէ ճիւմլէ պու տուլդուլարը ,
Իմտի սէնինքին Սանա արդ էթմէք , չօգ մու էտէրիդ ,
Վէ եա սէնինքին Սէնտէն զասպ էթսէք հաճգ մը էտէրիդ :

Եօ'գ , եօ'գ եա Րապպըմ , հազգըն տըր գալպիմիդի գապթ էթմէք ,
Ամմա եինէ տէ անը հուրը հալտէ էյլէմիչսին թէրք :

Պիդ միւնթէիսիպ իդ , պիդ ամիլ , ֆաիլ վէ անըն իշիւն ,
Մէսուլիյէթլէր իւղէրիմիդէ կէլէճէք պիւթիւն :

Պիդ սէվէ , սէվէ չէրրէ մէյլ էթտիք , ֆըսղա սարըլտըդ ,
Վէ Գէլամինըն նէհիյաթընա գարչը տարըլտըդ :

Իմտի պու անտէ իսթիդֆար իլէ Սանա տէճնէրիդ ,
Շու ֆասիտ գալպի թագտիմէ տէյու Սանա սուհարըդ :

Սէն ինայէթին գօլլարը իլէ գուճագլա անը ,
Վէ թաթհիթ էթսին անը Յիսուսըն քէֆարէթ գանը :

Տուամըդ պու տըր , արդումըդ պու տըր , չիւն եէնի Սէնէ ,
Ինայէթլէրլէ եիւթլիւ օլարադ կէլմիչ տիր եինէ .
Կէր պիդ պու ճիւմլէ ֆուրտաթլարըմըդ կէչիւրի իսէք ,
Վէ եա թէօլպէսիդ պու միւրդ ի ճանը ուչուրուր իոէք ,
Խաչտան գալիսեան աչգ մէնպալնտան պիդ իշմէդ իսէք ,
Գալիուլու չալան մահպուպումըդա պիդ աչմադ իսէք ,
Իլահի էլտէն թուլթմալպ տէրեստա պաթար իսէք ,
Շէրը չիւքհապընտա պօյու պօյունճա հէմ եաթար իսէք ,
Աման , փէք պէօյիւք պիր մէսուլիյէթ , եօ'գ , եօ'գ , օլմասըն ,
Եա Րապպ , պըրադմա չէրը զատէհիմիդ եօ'գ , եօ'գ տօլմասըն ,

Վադաա չօգ տէֆա պիդ պու գալպիմիդ Սանա արդ էթտիք ,
Արթըդ սէլամէթ պուլմուչ իդ տէյու չօգ տա ֆարդ էթտիք ,
Վէ լաքին եինէ պու էսքի աստէմ էօլմէմիչ պիդտէ ,
Եինէ քէնտինի պէյան էտիյօր ամէլտէ , սէօլտէ .
Ահ , պու սօն օլսուհ , Սէն գալպէրիմիդ գապուլ էթ թէքմիլ ,
Սէմալի միւնրիւ անըն ալնընտա Սէն էյլէ թէչէթլի .
Շէօյլէթի եէնի Սէնէյի թէպրիք էյլէր իքէն պիդ՝
Տէրուհտէ գալպէր տէ եէնի օլսուհ , միւֆէրրահ , թէմիդ ,
Եէնի սէմալաթ վէ եէնի զէմին , ինսան տա եէնի ,
Ճանըն հազգ էթսին պէրէքթլէսին պու ճիւմլէսին :

30 Դեկտ . 1904 Թարսուս

ԽՕՄՐԻԻՄԻԶ ՖԱՆԻ ՏԻՐ

ԵՆ Ի աստէմ էյի տինկլէ փէնտիմի ,
Չէնա կիւֆթարլէ հիսսիյաթըմ՝ , քէնտիմի
Արդ էտէյիմ հէմ միւչթիլաթ տէրտիմի՝
Թարիֆ իլէ քի էօմրիւմիւդ ֆանի տիր :

Կէր իշիտիր գուլագլարըն վար իսէ ,
Կէր իշիթմէք թաալիմէ մէտար իսէ ,
Կէր հաքիմ գալպ նէսայի՝ թուլթար իսէ՝
Հիչ ունուլթմա քի էօմրիւմիւդ ֆանի տիր :

Թապիաթա աչ գուլագլըն՝ , կէօղիւնիւ ,
Իշիթմէյէ հէփ էշեանըն սէօղիւնիւ ,
Սէյր էթմէյէ ինգիլապըն էօղիւնիւ ,
Անլամադա քի էօմրիւմիւդ ֆանի տիր :

Չաղլայարագ ճէրիան էտէն ըրմագլար ,
Սարարարագ եէրէ տիւչէն եափրագլար ,
Պու կիւն աչան , եարըն սօլան զանպագլար ,
Իլան էտէր քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Ճիվիլ , ճիվիլ էօթէն քիւչիւճէք գուչլար ,
Քի սէսլէրի Խալիզլէրին ալգըչլար ,
Տէօնմէյինճէ՝ կէլիպ կէչտիքճէ գըչլար՝
Անլատըրլար քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Հուպուպ էտէն պատ ը նէսիմ վէ լաթիֆ
Հէր էստիքճէ ֆըսըլթըլէ փէք խաֆիֆ՝
Անտէն պիր տէրս ալըր հէր գալըլ լարիֆ
Քի տիւնեատա պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Թուլուլլէ հէր կիւն էպվապ ը սահար
Կիւլլէր իլէ օլուր իքէն զիյնէթտար՝
Ղուրուպլէ նիհան օլան միհր ի թապտար
Իպրէթ վէրիւր քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Պէհար իլէ կիւլլէն օլան պաղչէլէր ,
Նուր , եաղմուրլէ խուրըէմ օլան զօնչէլէր ,
Խէզանտիտէ օլուպ հէման սօլսալար
Տէմէզլէ՞ր մի քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Սիւրաթ իլէ երլլար էթտիքճէ միւրուր ,
Սաղ գալմամըզ գալպիմիզ էտէր մէսըրուր ,
Սմմա եինէ պու հագիգաթ տա տուրուր
Քի ալէմտէ պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Նէ գէման քի մէլէքսիմա պիր սապի ,
Պիր տէրտ թրրիանընա օլուրսա թապի ,
Սըզլանարագ տէմէ՞զմի իզ « Եւ՝ Բապպի ,
Նի՛չիւն պէօլլէ պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր : »

Պիր պաքիրէ ի փաքիլէ , ճէմիլէ ,
Ուղըաչըր՝ քէն խայալաթ , էվհամիլէ ,
Գուրպան կիթսէ պիր գաղա ի զաֆիլէ՝
Տէմէ՞զ մի իզ քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Գուլվէթ վէ հիւն , տիրպէթտէ պիէմսալ
Պիր կէնճ տէվրան սիւրէր իքէն փիւրիգալ՝
Պիր տէ ֆէլէք կէօնտէրսէ մէվթ ի ուզալ ,
Շայ էթմէ՞զ մի քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Պէն ի առէմ պու պին պիր իպրէթլէրտէն ,
Հիսսէլէր ա՛լ , ֆէրաիգինի էօյրէ՛ն ,
Օլմասըն քի էճէլ եաղլաչսըն պիրտէն
Վէ էօյրէթսին քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Ֆանի էօմրիւ ֆէնատան ֆէնա էթմէք ,
Եա տօղրու եօլ , եա սա եանլըտան կիթմէք ,
Եա Փէտէրլէ գալմագ՝ եա տօնուզ կիւթմէք ,
Բէյնտէ տիր , չիւն՝ էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Էօյլէ իսէ էյի տիւչիւն եօլունու ,
Էյի ֆէհմ էթ հէմ սաղընը , սօլունու ,
Միւրչիտ էլէ տօղրու ուզաթ գօլունու ,
Սափմա հագգտան , չիւն՝ էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Խալը ամալտա տէվամ էլէ հէր զէման ,
 Վէ Բապպանի վատլարա էթ սէն իման ,
 Բահմ էթմէլի տիկէրտէն րահմէթ ուման ,
 Զիւն տիւնեէվի պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

'Կէր պիր միւմին էօմրիւ եաշայօր իսէն ,
 'Կէր տիլէրսէն սալիհէր իլէ հիսսէն ,
 'Կէր հիլմ իլէ Բապպա թէսլիմ իսէն սէն'
 Զաթէն պիլիրսին էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Փանի էօմրտէ էպէտիլի գազանմազ ,
 Զէմինստէն սէմալիլէ ուզանմազ ,
 Իման , Իւմիտ , Մուհապպէթի գուշանմազ ,
 Լաղըմ , չիւնքի պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Իմտի էօմրիւն ֆանիլիլին ունուլթմա ,
 Բէնտին պիգայտ , ֆանիլէ մէյեալ թուլթմա ,
 Էպէտի նասիպին պիր կիւնէ սաթմա
 Պիլէրէք քի պու էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Սալթ պու շէյի իսթար իչիւն պազ , եինէ
 Պախէ էտիլտի սանա պիր Եէնի Սէնէ :
 Իմտի վազֆ էթ անը Խալիզ էմրինէ ,
 Վէ ունուլթմա քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

31 Դեկտ . 1907 , Թարսուս

ՊԵՏՊԻՆ ՍԱՀԻՖԵԼԵՐ

Ինչպե՞ս պիտի կործանուի միւշասպին շու կօրիւն սեպալիք , շեպալիք , կեանքի վե իսրիյարը կիպի փարցը մեկգիտերիսկն կեյիւր իֆկն՝ խարիճի ախմ , ինչպե՞ս պիտի կարգաւ ֆեկնի կազմէսու օրան մալիւնար վի հիսսի-յարը միսքիֆերից սափեհասան կեյիւրիւր : Ազ յօգ հիսսաս պիր գարպի մա-լիֆ օրան հեր ֆեա շեհասքի կեպիլի ֆի , սինն ի շեպալիքի , հիսսիյար սե-կաւընըն ֆուրթունալը էյանընսա , խզիլիլիկ աղբըրաշան ահիւարս վի պախ-րըն օյունարընս կօրի քեկսի գապուլ հերիլ : Օնա կօրի պեյանըն հիսսի-յար հերիլ : Աքիսիլի շիւրիւր նիֆալիլիլի կօյիլի կիւնէլի ռեվնագըրըյա ռուպար օրանուր խե , պուրթուր պիր շէյ ի մուգալըն կիպի գարս սըր : Պունա խե ֆեկնիլ իլիւն սեպկա 1895-6 զըրալը , օնու րազիպ հեկն սեփա-լիք վի քեկիլիլիլիլ օրնուր սըր : Շիւսի կօրի վի ինչպե՞ս կազմէսա աքի-սիլիլիլիլ ֆալիլիլիլ փարցը սիւշիւնիւր իւ , վի սիւշիւնիլիլ ֆալիլ ի մեհարեք երիլիլ իլիւն սեպիլիլ սալիլ : Էպիսի կասար խզիլիլիլ գալիլ պիր իւնն ի-լի ինանըրըն ֆի շիւր հեմալ մաղուպ օրանսգ վի խալ ու ֆեհիլիլիլ աշագը-րընս պասսուկ օրանսգ սըր : Իւնի գարիլիլիլիլ աքիսիլիլ շիւրիլիլ պիգայս վի վազիլիլիլ օրանսգ գասար նիֆալիլ օյունարըն վազը , րարիլ ի իրիսարս ռիւն երիլիլ խզիլիլ պալիլ օյունարընը իլարս հերիլ :

ՏԵՐՈՒՆԻ ՅՈՒՐԹՈՒՆԱՏԱՆ ՍԱՀԻԼԷ ԶԱՐՓԱՆ ՊԻՐ ՄԷՎՃ

ՏԵՐՈՒՆԱՏԱՆ պիր անվալըն շու ալէմին ,
 Տէրիլիլիլիլ կարէլէրի տիլիլիլիլ ,
 Մհ , օլ ճարիլ խանչէրի դամմ , էլէմին ,
 Եիւրէյիմէ միւքէրրէրէն սափլանըր :

Սիյան էֆեհար , պին պիր անլար , թէշէքքի ,
 Տիրիլիլիլիլ ֆիթրտէ չիւպիէ ու շէքքի ,
 Զիւնտէ սանքի ֆըսգ սէրէր շէրր տէօշէլի ,
 Նէճմ ի իւմիտ պուլուլթարլէ գափլանըր :

Պիր աղ էվվել մէսրուր պիր նիքպին իքէն ,
Միւղլիմ, պետպին էֆքեարլար միսլ ի տիքէն
Պաշ կէօսթէրիպ՝ օնլարը քէօքտէն սէօքէն
Եէտ ի իւմիտի ճէր՝ իչիւն թօիլանրը :

Օլ տէմ սիրիչք տէօքէրէք տու տիտէմտէն ,
Ֆիդան էյլէրիմ, պին հայըֆ . նէ՛ տէմ պէն ,
Պիր մէլճամ եօգ , աման , քիմէ՞ կիտէմ պէն ,
Ֆիրտէվս ի ճան թարումար խարապլանրը :

Պու ան զիհնտէ շու կիպի միւլահաղաթ
Մէյտան պուլուր չօգ սէրպէսթճէ , հէմ աղատ ,
Սանքի օլուպ պիր խօսիէսէնտ , քիւսթան զաթ ,
Շու սուրէթլէ միւլահաղա էյլէրիմ .—

Եա՛ ատիլ Բապպ , սէյֆ ի ատլըն պիւրրան տըր ,
Զօրավէր էլ հէր եէրտէ հիւքիւմրան տըր ,
Տուշուլ րէֆլէ մաղրուր սէրէ վուրան տըր ,
Էօյլէ իսէ տահա նի՛ չիւն քիպը վար :

Պազ զէնկինէ , ալթոււն անըն իւահը ,
Հըրսլարընը տօյուրմադտա ֆէլահը ,
Հէր ան քէյֆտէ իշիտիլմէզ հիչ ահը ,
Տիւնեատա սալթ սէֆիլլէրէ՞ մի ահ վար :

Աման , Եա՛ Բապպ , պազ , շու խապիս միւրաի ,
Տիւղէլթմէյէ ալադայը , արայը ,
Գուլլանըյօր հէր պիր րէզիլ չարէյի ,
Եինէ տէ ահ , միւրաիյէ խօշ եիւզ վար :

Միւրաիլիք մասքէ գօնմուշ հիւրմէթի ,
Ճիւլանմըշ լիազաթ տըր սալթ մէտհի ,
Նէճապէթին միւմքինսիզ իքէն ֆէթհի՛
Միւրաիտէն նէճիպ զաթա չօգ սէօզ վար :

Ահ . պիր ալազ տույղու իքէն շու հասէտ ,
Ղայրէթ վէ հէմ թէգատտիւմէ իքէն սէտտ ,
Մաղլուպ օլուր 'քէն անտէն հէր խայր մազսէտ
Էնլ ի հասէտէ տիւնեատա հիւրմէթ վար :

Պէօյլէ հալլէր չօգ տէյիլ մի , Եա՛ Թաալա ,
Սէն վազըֆ սըն տահա նիչէ անվալա ,
Թէրթիպլին մի քի պու հալ պէօյլէ գալա ,
Պէյան էյլէ , հիքմէթինէ հաճէթ վար :

Փէք զանի տիր մուհապպէթ ու քէրէմին ,
Փատգէհրի սին տէրտ , միհնէթ ու էլէմին ,
Հէմ հիսպլէրի վիրան էտէն վէրէմին ,
Էօյլէ իսէ տահա նի՛ չիւն էֆղան վար :

Իքի գալպի պիրպիրինէ պաղլար սըն ,
Իքի պաշը խօշ եաղ իլէ եաղլար սըն ,
Պիր տէ պիրինին ճիլէրին՝ տաղլարսըն ,
Սաատէթին քեսսէսինտէ տէ գան վար :

Էվլատընա իհսան վէրէն Փէտէր սին ,
Հէր նէ էթսէն սըրֆ խայր իչիւն էտէր սին ,
Տէլալէթինէ միւհթաճ 'քէն հէր սինն ,
Էօյլէ իսէ նի՛ չիւն եօլտա շաշան վար :

Փամիլեալարա քիւչիւճէք մէլաիք
Իհսան էտէրսին , փէք կիւղէլ , փէք լաիդ ,
Լաքին պէշիք պաշընա մէվթ սէյֆ թալիդ
Էտէր , աման , աշըմադտան տիւչէն վար :

Նիչէ հապիպ մահպուպէտէն այրըմըշ ,
Նիչէ տօսթլուզ քէմէնտլէրի գըրըմըշ ,
Նիչէ սիրիչք փուհարլարը եարըմըշ
Եա՛ Հազգ Թաալա , պուլարտա նէ՛ հիքմէթ վար :

Պուռնարա տա իլավէթէն սէֆալէթ ,
Օլ եիւրէյի եարէլէյէն սէյֆ , ալէթ ,
Գան տէօքտիւքճէ՝ ֆանի էօմրէ քէֆալէթ
էթմէք իչիւն տիւնեատա արթըզ քիմ վար :

Տէրտին մէսմուռ օզլարը , սիւլրի , քէսքին՝
Նիչէլէրէ եարէլէր աշմըշ միսքին ,
Նէտի միւշֆիդ հօզ քի էյլէյէ թէսքին ,
Հազըրա վէ միւսթադպէլէ սալթ զամմ վար :

Էօյլէ իսէ նիչէլէրի ա՛ն , մէզար
Տէյու հէր տէմ էյլէրլէր՝սէ ահուզար ,
Անլէրէ քիմ էյլէյէճէք տիր նազար ,
Պու էօմրտէն մէմնուն գալան քիմ , քիմ վար :

Ա՛լ պուրնումա իւֆլէտիյին նէֆէսի ,
Ա՛լ , իսթէմէմ , Սէնին օլսուն քեաֆֆէսի ,
Տիյնէնիւմէտիքճէ ըաճիւնին սէսի՝
Տահա պէնիմ տիւնեատա նէ՞ իչիմ վար :

Հիսսիյաթը , ազլը վէրտին գուլունա ,
Ամմա պինպիր մանի գօտուն եօլունա ,
Պարի պիր ըահմ էթմէ՞զմիսին հալընա ,
Ա՛խ , տէրունտէ սէօյիւնմէզ աթէչիմ վար :

Պէնի նիչիւն հիսսիզ թաշ խալզ էթմէտին
Պրա՛զ , պաշղալար կէօրէ իտի խըտմէթին ,
Պէնիմ կիպի պին պէլալը տէրտմէնտին ,
Պուսուն իչիւն Սանա չօզ թէչէքքիմ վար :

* *

Ամա՛ն , պէն նէ՞ սէօյլէյօրում , նէ՞րտէ իմ .
Էյվա՛ն . պիլտիմ . . . զէմինտէ իմ , եէրտէ իմ . . . ,
Տիւնեէվի տիր միւթէլաամ հէր տաիմ ,
Տուր , Եա՛ ըապպիմ , ամա՛ն Սանա ըիճամ վար :

Թէօվպէ , իյալիզ , ունութտում պէն ախրէթի ,
Զանն էթտիմ քի պու տըր էօմրիւն ազըպէթի .
Խաթա էթտիմ , ունութտում օլ գուտրէթի ,
Պիլմէտիմ քի մուհապպէթտէ մէլճամ վար :

Ա՛խ , չօզ տըր , չօզ խաթալարըմ , կիւնահըմ ,
Շէքվալարըմ տինլէմէ , սէր փէնահըմ ,
Միւթէչէքքիւր իմ , պըրազտըմ պէն ահըմ՝ ,
Ունութտում քի Սէնին կիպի համիմ վար :

Սէր ատալէթ , սէր մուհապպէթ , սէր քէրէմ ,
Սէր իւմիտիմ , է՛յ սէր տէվամ , սէր չարէմ ,
Անճազ Սէնտէ շիֆա պուլուր հէր եարէմ ,
Պիր Ալլահըմ , պիր մահպուլը թամմըմ վար :

Էնճամ պիր կիւն տէ շու ֆանի ալէմտէն
Ալսան պէնի , թութ Եա՛ ըապպիմ էլիմտէն ,
Օլ տէմ նազմաթ , համտ ու սէնա տիլիմտէն

Սուսամ Սանա սիփէրիմ ,
Զիւն՝ ճէննէթտէ վար եէրիմ
Տէյու իւմիտ էյլէրիմ ,
Իւմիտիմ Սէն , է՛յ Քէրիմ :

1898 , Ատանա

ԱԼԷՄՏԷ ԱՀՎԱԼ Ը ԻՆՍԱՆ ԻԻԶԵՐԻՆԷ
ՄԻԻՐԸ Ի ՏԻԼԻՆ ՆԱԼԷՄԻ

ՔԻՄ նախէնի միւրդ ի տիւ, սէսինտէն պիզար օլտոււմ,
Ճան ֆիրտէվսիւմ թարուամար, պէհապան խարզար օլտոււմ,
Թիւթէրիմ թուլթուշամամ, աշարա մէզար օլտոււմ,
Մէճնոււն տէյու ալէմէ սէյրան և նազար օլտոււմ:
Տիլ ի տէրտմէնտ, տիւնհատտ տիյնէյէն եօզ, քէ'ս սէսին',
Սէտասըն', սըզըթըսըն' զամմաք գալպ և հէսսասըն':
Քիմէ տէյէմ, քի ալէմ պիր սահրա ի էյէմ տիր,
Եա պէս պիր պէլալը պաշ էլէմէէն ալէմ տիր,
Նիչէ նիչէ էսըար վար ազըլըն էրմէտիյի,
Նիչէ նիչէ տէրտլէր վար պասարըն կէօրմէտիյի:
Էդնիյա նիչ պիլի'ր մի ֆուգարա աշվալընտան,
Եախօտ պիզայտ հ'լ ի քէյֆ սիւֆէլա աշարընտան,
Հէր քէս հէվլէսի իչիւն գուրպան էտէր հէմճինսին'
Էյ գալիմ պէն ի ատէմ, ատէմ տէյիլ սէն ճինսին':
Նիչէ հասիւտ շէյթանլար իչլէրի նէֆասանիյէթ,
Տէրլէր քի պու ալէմտէ լազըմ նէֆասիյէ նիյէթ,
Նիյէթ լազըմ տըր, ամմա հէր նիյէթ նէֆա իչիւն մի:
Սալթ նէֆասինի տիւլիւնմէք պու ազիլ քէ'ս իչիւն մի:
Թէօվպէլէր խաթասընա, Ալլահը նուր թախթընտան
Խալլ էտիպ ըէզղ էթմիշլէր եէնի իլահ ալթուլտան,
Զիւնքի չօզլար աիւնհատտ փարայա թափըյօրլար,
Փարա իչիւն հէր չէշիտ խէպասէթ եափըյօրլար:
Քիմէ տէյէմ, քիմ տույար քի պու ալէմ ֆանի տիր,
Հէփ սէրվէթ ու սամանը կէչիճի, զէմանի տիր,
Տէրլէր քի, «Էյ տիվանէ, էյ խայալաթ տէլիսի,
Օ խայալ և պաթըլ տըր, վէ զիւլիւտ թէսէլլիսի:»
Նիչէ էտնա խիւպէսա նէ' ար պիյիր, նէ' նամուս,

Գապարըր զալպ տէրեաւար, ճուշ էտէր աճը եաշլար,
Թիւթէրիմ թութուշամամ, տիւ եանար քէպապ օլուր,
Թէքրար կէնիւլ սէտայը խարապ ու եէպապ օլուր:
Ախ, շու տէնի տիւնեատան մուհապսէթ նա՞սըլ ումամ,
Ֆիթնէճու քէմքեարլարտան սատագաթ նա՞սըլ ումամ:
Հէր հապիպ ի տիւնեէվի ճանրմը իղֆալ էտէր,
Պին պիր հիլէ, տէսիսէ, եիւզ պին օյուշ, ալ էտէր:
Պիւլպիւլ տէշու սէվտիյիմ պազարըմ քի դարդա տըր,
Վէ փաքիլէ պիւտիյիմ ախլազարզ, պիլիէրվա տըր:
Մէլո՛ւն մասքէ տիւնեատա չօգ քէրրէ էվլէր երզար,
Գարընճայա պասմայան նիչէ ֆէրտլէր ճան եազար:
Պատանալը մէզարլար դամաշտըրըր կէօղլէրի,
Մէֆրէթ պէտէն աղաճլար հէփ չիւրիւմիւշ էօղլէրի:
Հէր ատէմտէ պիր շէյթան, շէյթան շաշըրըր իշին,
Իպլիս իղֆալ էտէրքէն իղֆալ օլուշուր փէշին:
Հէր նէ գատար եիւզլէրիմ տօյսա տա պուսէլէրտէն,
Եէհուտա պուսէլէրի, պէզտիմ տէսիսէլէրտէն,
Փէյնիւր տէլիսի նիչէ թիւքիլէր սէնա էտէր,
Փէյնիւրին պիր գափար՝սէ կէօրիւսիւն սանա նէ՛ տէր:
Ախ, եօզ տըր, եօզ, պիր սըրտաշ սէվլէն գալպէ միւնասիպ,
Քեաֆֆէսի տիւ սարիզի, իղֆալ օլուր սօն նասիպ:
Տիւնեա պէրպատ պաթագլըզ չիւքեապ պասմըշ հէր եէրին՝,
Նաս, չամուրլու գարտաշլար, պէյնէմէզլէր պիրպիրին:
Պա՛զ. պէրիտէ պիրիսի պօյնուհատէք պաթըյօր,
Էօքչէսի քիրլէնմիշէ տէ թէհարէթ սաթըյօր:
Իսափի թէշպիւն իլէ կէօղլէրիտէ մէրթէք վար,
Էլ չէփիւնտէն պահա էտէր, սուշսուզ՝ քէնտի պիր թէք վար:
Ախէրէ քէօր չաղըրան քէնտի պիւմէզ նուր նէ՛ տըր,
Պին պիր խաթա սահիպի էլէ սէվապ էօյրէտիր:
Նիչէլէրի տէ չըզար զուրուրըն մէնպէրինէ,
Նէճապէթտէն պահա էտէր հիշ գօնտուրմազ սէրինէ:
«Հէր քէս նէ տէսէ տէսին, ալիճէնապ օլմալը.»
Եա պիր ըիշվէթ փարլասըն, եափաշճա տէր, «ալմալը:»
Պազըլար տա մահիրճէ շէրրէ խալըր կիյտիրիր,

Ինսաֆըն՝ թէփրէնտիրիր, պօյնուշ պուրար, էյտիրիր.
«Ամա՛ն Ալլահ,» տէյինճէ կէօք ճիյէրի կէօրիւնիւր,
Սէքտէլէյէն կէյիք՝ քէն թօփալ օլուր սիւրիւնիւր:
Վար պաշգալար քի թամա ճան կէօղլէրին՝ քէօր էթմիշ,
Վէ մէրհամէթ գալպիւնին աթար նասպըն՝ տուր էթմիշ,
Նամուսու, հայսիյէթի չօգտան էօլմիւշ տէրուշտէ,
Ճէվէր ի ճան չիւրիւմիւշ, սըրֆ ճիւա վար պիրուշտէ:
Պիր մէզար տըր քէնտինէ, ա՛հ, նէ՛ գօգմուշ պիր մէզար,
Ամա իսմի էօնիւնէ «աղա», «էֆէնտի» եազար:
Ասըլ ինսան չիւրիւմիւշ, տըշ չաթըս տա պիր կիւն
Սալանըր կէզիւնի՛քէն, պիւմէճալ տիւշէր եօրդուշ,
Սարըրըր գապասընա, իմտտ ումար փարատան,
Իսթիհա իլէ կէօյտէն պաշլին՝ սալլար Եարատան,
Պէօլլէճէ պու տա կիտէր մէլո՛ւն թամաա գուրպան
Ճէհէնէմ պապլարընտան սէլամլար քէնտին տէրպան:
Ճիւստաշլարը քէնտինի ղէվլէնիւրլէր կիւլէրլէր,
Նէքէս, խասիս տէյրէք թագսիրաթըն՝ էլէրլէր:
Տիւնեա պէրպատ պաթագլըզ չիւքեապ պասմըշ հէր եէրին՝,
Նաս, չամուրլու գարտաշլար, պէյնէմէզլէր պիրպիրին:
Եա շու ըիյաքեարլարըն տէք ու հէլաիլինի,
Ճէհէնէմ եիւրէքլի՛քէն պալը, շէքէր տիւնի
Նա՞սըլ թարիֆ էտէյիմ, գալէմիմ աճիլ գալըր,
Ֆիքրիմտէ լուղէթ գալմազ հէր նէ տէսէմ ազ օլուր:
Ինսան քիւմլէթի էթտէր, շէյթանլարըն շէյթանը,
Կիւլէր եիւզլիւ պիր դատտար թալան էտէր մէյտանը,
Էյիճէ պիր սարըրըր մէնֆաաթ պէտէնինէ,
Օրտան նուֆուզ իշլէտիր տիւնեանըն էտէնինէ.
Տիւնեատա հէր պէլատտան պէօյիւք պէլա պու վար տըր
Մըրի օն պէլալարտան տահա պէտ ըիյաքեար տըր:
Պու նէ քիլիսէ պիւր, նէ՛ մազտիս, աղիզ մահալ,
Հիշ պիր մանի եօզ տըր քի էտէ տուխուլին՝ մուհալ.
Մուսավաթէն հէր եէրէ մախֆի խարապաթ սաշար,
Պու իպլիսին կէօյնիւնտէն Բապալ տա իղֆալ կէշէր:

Եօզ տէրամէնալէր տէրախնե տիւնեատա ասլա տէվա ,
Ահլարը իշխտիւմէզ , Էֆղանը պատիհալա ,
Մահգուն ճանըն հիւզնիւնէ հիշ քիմսէ օլմազ ալեհա ,
Պունուն իշիւն եարէլի երւրէքլէր օլմուշ զամմկեհա :
Պէօյլէ կէլտիմ տիւնեայա , պէն տէ պէօյլէ կէօչէրիմ ,
Նաաիպիմ՝ գատէհինի տիպինէտէք իշէրիմ ,
Էզա , ճէզա վէ Էքտար խըրփալասա ճանըմը ,
Ահ , ահուզար սօլտուրսա տիլիմի , տիհանըմը ,
Սըղմազ 'սէմ պէն քէնտիմէ շու թիւրապի պէտէնէ ,
Պիր սօն ահ կէօնտէրիւրիմ օլ պէնի խալզ Էտէնէ ,
Իշթէ պու տըր ճանըմտան իտլիզլինէ հէտիյէ ,
Զաթէն գալպիմ քէնտինտէն պանա պախշիշ , աթիյէ :
Ֆիղան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ ասլա սէն սէսին՝ ,
Իսթէր հէր քէս տիյնէսին , իսթէր'սէ տիյնէմէսին :
Զիւնքի ֆիղանլէ կէլտիմ , ֆիղանլէ կիթմէք լաղըմ ,
Աղըտ իտի իլք նիտամ , շիւսիէսիզ սօն ալլաղըմ
Ֆիղան օլմազ կէրէք տիր , հէր քէս նէ տէր'սէ տէսին ,
Հիշ վաղիֆէ էյլէմէ տիյնէմէսին՝ հէր քէսին :
Պէօյլէ տէրտի տիւնեատա աղլամայան քիմ , քիմ վար ,
Պու կիւն պիր տէրա վար իքէն եարընա մահֆուզ պին վար :
Կէրչի տէրտէրաէն չօղուն՝ իճատ Էտէն պիզ , պի'զ իզ ,
Պիրպիրիմիզլին տէրտի պիզիմ'սէ տէ հիսսիզ իզ :
Ինսան ալշղան ճանվէր , թէհլիքէ վար տիշինտէ ,
Զուլմ , զատր վար սանքի հէր քեարընտա , իշինտէ :
Թէֆէրիզ , թէֆիշիւրիզ , Էզէրիզ պիրպիրիմիզ ,
Հէփ տիւն'ատա զարիպ'քէն արարըզ միւլք եէրիմիզ .
Լաքին քիմ տէրխաթըր Էտէր քի պու ալէմ ֆանի տիր ,
Ճիւմլէ սէրվէթ , սամանը կէշիճի , զէմանի տիր :
Ֆիղան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ ասլա սէն սէսին՝ ,
Իսթէր հէր քէս տիյնէսին , իսթէր'սէ տիյնէմէսին :
'Կէր պիր աղտան նասիպիմ պիր ավուճ թիւրապ օլսա ,
'Կէր հիսսլէրիմ թանպուրու պօղուլսա խարապ օլսա ,

'Կէր կիճէտէ եաթաղըմ պիր սօղուճազ թաշ օլսա ,
'Կէր կիւնտիւզիւն թաամըմ աճը , աճը եաշ օլսա ,
Սէֆալէթ , փէրիշանի երւրէյիմ՝ եարէլէսէ ,
Խիյանէթ խանշէրլէրի ճիյէրիմ փարէլէսէ ,
Հիշ վաղիֆէ էյլէմէմ , չիւն՝ տէրունտէ միւրդ ի ճան
Նալէ ի ճանկիւտաղլէ սէրպէսթ Էտէճէք ֆիղան :
Տիւլանէ պէշէրիյէթ , աղլամազ քէնտի քէնտին ,
Ֆիղանլարլին՝ զէվլէնիր միւրիւվլէթ քեար տէրամէնտին :
Ախ , ինսան պու ալէմտէ պիլմէյօր ճան գատըրնը ,
Ամմա թօփրազ թէնիինն չօզ սօրար հալ ու խաթըրնը ,
Կէօրմէյօրում տիւնեատա աղլալան ինսան իշիւն ,
Իսքէնտէր կիրեէսի վար , 'նիշիւն — հէփսի շան իշիւն :
Գօշանլար չօզ , ամմա կէօր աճէպ նէ՞ մէրամ իշիւն ,
Նէֆա , քիսէ , քեար ու գազանճ , հիլէ ու հարամ իշիւն ,
Ճինատաշընը տիւշիւնէն կէօրսէմ էօյլէ պիրինի ,
Թէքրար , թէքրար Էօփէրիմ ալաղլար , էլլէրինի ,
Պու Էտէրիմ օ կէօլիւ քի աղլար ինսան իշիւն ,
Վէ օլ չէֆգաթ գալպինի քի չարփար պիր ճան իշիւն ,
Զիւն նէֆսիւրէսթ չամլարա երլտըրըմ օլսա նասիպ ,
Երւզ պին քէրրէ տէրիմ քի փէք միւնասիպ , միւնասիպ :
Ֆիղան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ ասլա սէն սէսին՝ ,
Իսթէր հէր քէս տիյնէսին , իսթէրսէ տիյնէմէսին :
Երնէ տէ Էնճամը քեար , շու տըր էյի պիլլիւրիմ ,
Պիր սօղուզ թաշլը մէզար , պու տըր , էյի պիլլիւրիմ :
Նաֆիլէ նալէ , նիյազ , նիհալէթ նասիպ ի նաս ,
Թէրքլէ թիւրապի թէնի թէյրան տըր ախրէթէ պէս . . . :

23 Յունիս 1900 , Ատանա

Ֆ Է Ր Ե Ա Տ

Չէ՛ք, եա՛ր ապա, խանչերին՝ ճիշերկեան ըմտան .
Վա՛ր մը պիր քէյֆ Սանա տերտ ու աճմտան ,
Հայր՛ի, մահրում իմ չէֆգաթ ու բանտան ,
Մէրհամէթ գըլ, մէրհամէթլիմ, մէրհամէթէ
պէն կէլտիմ :

Նէ՛ պու տերտէր, նէ՛ պու էլէմ, էզլէթ ,
Նէ՛ վար աճէպ պու տերտէրտէ մէզլէթ ,
Եօգ՛սէ պիր շէյ էօյրէթմէ՛ք մի տիր նիլէթ ,
Ա՛ն, միւլէլլէմ թալիմ Խօլու, թէսէլլիյէ
պէն կէլտիմ :

Նշանկեան ը մէսաիպ իմ, պու նէ՛ տէն ,
Է՛յ գուլունը Նիսսի, ագիլ խալգ էտէն ,
Ա՛ն, պլլիրսին քի զաիֆ տիր պու պէտէն ,
Մէճալլըմ Խօգ, Խա սէր մէճալ, մէճալ իչիւն
պէն կէլտիմ :

Եօգ՛սէ Բապպըմ, պիր թաթլը սէօգ տույմամագ ,
Մանգուն գալըպ մէսուտարա ույմամագ ,
Տիւնեատա ա՛ն, մուհապպէթէ տոյմամագ
Թէճէլլիմ մի, մուհապպէթլիմ, մուհապպէթէ
պէն կէլտիմ :

Սէնտէն պաշգա, Խա բահիմ Բապպ, քիմիմ վար ,
Սէնտէն պաշգա նէ՛ սահիպիմ, համիմ վար ,
Սէնտէն ինսան գալպ վէ Նիսսէր, դամըմ վար ,
Է՛յ Նիսս վերէն, Նիսսէրիմի հալլ էթմէնէ
պէն կէլտիմ :

Սէն Խարաթտըն, էթտին պէնի սէն թէշքիլ ,
Ինանըրըմ Սանա գօլայ Նէր միւշքիլ ,
Սաատէթիմ էսպապընը Սէն թէսիլլ
Էլլէմէնէ, եա՛ Միւսէ՛նիլ, սաատէթէ
պէն կէլտիմ :

Ա՛ն, պու էօմրիւն Սէ՛ն մի չօղալթտըն տերտին՝ ,
Տիքէնլէ Սէ՛ն մի տօլաուրտուն Նէր վերտին՝ ,
Եաշամաղը տէյմէգ՛սէ նի՛շիւն վերտին ,
Սէն՝ ալիմ սին, միւշքիլիմի հալլ էթմէնէ
պէն կէլտիմ :

Պիրի զէնկին, պիրի ֆազիր, փերիշան ,
Միւնզէվի-վար . վար աշըգ ը հըրա ու շան ,
Օսանան վար, վար դայրէթլէ Նէմ գօշան ,
Նէ՛ թէնագիւզ, պու սըրբա նուր վէրմէն իչիւն
պէն կէլտիմ :

Ամա՛ն, Խալի՛գ, խարիճ ազիմ պիր սըրբ տըր ,
Եա տերունիմ, աճիպաթ ը պիգար տըր ,
Գալպ Խարէլի, ֆիքր փերիշան պինուր տըր ,
Է՛յ սէր Նիքմէթ, ա՛ն, ճահիլ իմ, Նիքմէթ իչիւն
պէն կէլտիմ :

1899, Ատանա

ՊԻՐ ՍԱՊԻՅԷ ԽԻԹԱՊԷՆ

Է

զօնէ ի մուհապպէթ, սէն է՛յ նէվպեր ի լէզիլ ,
Է՛յ աֆիֆ ի սէմալի, է՛յ ֆերիշթէ ի ազիլ ,
Է՛յ սանի ի Բապպանի, է՛յ համիլ ի միւհր ի Խօզ ,
Ճէմալընըն է՛յ սապի, աշըգր իմ պէն Նէր ա՛ն :

էյ պիկիրենան գուղուճըդ , էյ խօշավազ գուշըղազ ,
Նիւմունէ ի սաֆֆէթէ տիւնեատա եէք մուհաֆըզ ,
էյ ահնիսիզ ալազլէ նաղմէփէրտազ խուպ աղըզ ,
Օլ պիսուշ սաֆֆէթինին մէֆթուհի իմ պէն հէր ան :

էյ մագարը թէպէսսիւմ , էյ թասվիր ի լէթաֆէթ ,
Ահնէն էսէր ի իսալիգ , էյ մահֆէզէ ի իֆֆէթ ,
Ճէպնէ ի փաք , քի սէնի պիւրիւշտիւրմէմիշ աֆէթ ,
Նուրը վէշինէ սապի' , հայրան գալըրըմ հէր ան :

էյ նաիմ ի խապը խօշ , էյ մէվա ի սաատէթ ,
էյ աշվալը տիլխուհաւան պիւսապէր սաֆ ճէհալէթ ,
Պիր վիճաւանը փաք սըն քի սըրֆ սէնտէ վար սէլամէթ ,
Օ ատուտէ հալընա հայրէթլի իմ պէն հէր ան :

Ձէշմ ի սիյահըն սապի , թէսիյը էտիյօր պէնի ,
Րուհոււմ րուհուհա եագըն թէրք էտէյիմ շու թէնի ,
Սէն մէլէք պագըշլըսըն՝ պէն իսէ ա'ն հէ' տէնի ,
Պիր պուսէ ի սիթայիշ կէօզլէրինէ , էյ սապի :

Նաղիք , կիւլկիւն լէպլէրին պէնդէր ճէննէթ կիւլիւնէ ,
Զարիֆ շէքլի միւշապիւ թամմ սահրա սիւնպիւլիւնէ ,
Սէրէսէր ի իսիւտա սըն թէրալէթէ նիւմունէ ,
Պիր պուսէ ի թէհայիւր լէպլէրինէ , էյ սապի :

Շօլ քիւշիւճէք տիլլինին նամալիւմ տիր էլֆաղը ,
Բէտէրէ մի միւպէյլին , եա սիրո՞ւր մը ալաղը ,
Պուլուհաուղըն մահալըն քիւշիւք նաղմէփէրտաղը ,
Պիր պուսէ ի խօշնուտի օլ տիլլինէ , էյ սապի :

Ահ , օլ ալրէնկ եանաղըն թէրալէթճէ պիւմանէստ ,
Հիւսնիւ իլէ րէսսամը քէնտիսինէ էյլէր պէնտ ,
Վէ սէնայա պիր մէպնէս պուլուր շաիր ի տէրամէնտ ,
Պիր պուսէ ի նէվաղիշ , րուխսարընա , էյ սապի :

Օլ ճէպին ի սէմալին քէշաիշլէ պիսապէ ,
Գըվըրճըք քեաքիւլէրին պէնդէր եուճազ իփէյէ ,
Հէմ աշեանէ ի քէրէմ ու էլթաֆը պիղապէ ,
Պիր պուսէ ի մուհապպէթ ճէպինինէ , էյ սապի :

Սաֆտէրուհ սըն , գալպին փաք , միւլահաղաթըն սատէ ,
Սատէլիյին՝ լիսանլէ նա'սըլ էտէմ իֆատէ ,
Կէօյա պու պիղապտ հալա սէն օլմուշսըն տիլտատէ ,
Սատէ հալը պիվասֆըն նէ՞ աճարիպ , էյ սապի :

Ահ... գօրգարըմ , միւսթագպէլ իլճաաթլէ փէք զարիպ
Թագիւր էտէճէք սէնի , վէ պու հալը տիլֆէրիպ
Թէպտիլ օլուպ սաֆվէթին պիրաէն օլաճագ զարիպ ,
Իսթիգալը պէլլիսիզ պիր մաիսլուգ սըն էյ սապի :

Նա'սըլ հալիմ՝ հալինլէ էյլէյէյիմ պէն րուպար ,
Սէն հաճէրիլ գիգըյմէթ , պէն իսէ էանա զուպար ,
Սէն գիյնէթ ի մաիսլուգաթ , պէն ալէմէ կիրան պար ,
Պէյնիմիլտէ պէօյլէճէ ֆարգըմըզ չօգ , էյ սապի :

Աղուշը մատէրիտէ հէման պէն տէ սէն կիպի
Մալամալը սաատէթ էօմը սիւրտիւմ , էյ սապի ,
Լաքին չիմտի պու նէ՞ հալ , նէ՞ թէպէտտիւլ , եա՞ րապպի ,
Թէլաֆիսի նագապիլ զայաթ վէրտիմ , էյ սապի :

Աիս , տէրուհիմ ճէհէննէմ , նարը էքտար եէր պէնի ,
Զին միւշէվլէշ , գալպ տէրտլի , էյ Մուաղղէզ կէօր պէնի ,
Պէօյլէ էօմիլիւ իսթէմէմ , թէզ , աիսնարգ վուր պէնի...
Պէօյլէճէ նէ տէտիլիմ՝ պիլմէզ օլտոււմ , էյ սապի :

Էլլամ սէլլամ միսիլլու խայալ օլտու սէպալէթ ,
Կէշէր կէշմէզ ա'ն , հէման զաֆիլ չէօքտիւ գասալէթ ,
Կիթաի նուրը մուհապպէթ կէլտի զուլմը ատալէթ ,
Կէօր նէ՞ կիպի հալէրէ օղրատըմ պէն , էյ սապի :

էյվան, էնճամ սանա տա կէլիր էօյլէ պիր զէման,
Գի պու չէշմի սիյանն պինուր գալլը, վէ հէման
Հիչ պիր շէօլէ ի շէֆգաթ սանա էյլէմէզ լէման,
Օլ տէմ գարա կէօղիւնէ հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Լէպլէրինտէն թէպէսսիւմ էյլէյէճէք տիր ֆիրար,
Կիւզ եափրաղը միսիլու ըէնկի էաէր իսֆիրար,
Տիւանըն աճ ու վախլէ ֆիզան էաէր պէր գարար,
Օլ տէմ կիւլկիւն լէպլինէ հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Ճիվիլտէյէն շու տիլին օլ տէմ էյվան, նէ պաթի,
Էտէպիլսէ էտէճէք քիւֆիւր քեաֆիր թէաթի,
Իքրան, օսանճ, պէտտուս, շէքվա, շէթմ ու լանէթի,
Օլ տէմ շէքէր տիլինէ հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Աման, եօզ... եօզ, իսթէմէմ էթմէք պիլէ խայալլըն'
Բուխարը կիւլֆամընըն, ըէնկիւզ, փէթմիւրտէ հալլըն',
Վէ քիւսիւֆէ օղրամըշ օլ նուր խուրշիտ ճէմալլըն',
Օլ տէմ ալ եանաղընա հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Օլ քէշաիշ մազարրը ճէպլինին միսլի սէմա
Մէսքէն ի լէյլ օլաճագ, վէ մէվա տէրտ ու զամմա,
Հէմ սէնէլէր պիւքլիւմիւ սիւրաթլէ պուլուր նիւմա,
Օլ տէմ ճէպնէ ի փաքընա հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Եա շու սատէ, փաք գալպին, օլաճագ տէրտ եաթաղը,
Չիրքեապը մէզէլլէթլէ մէյուսիյէթ պաթաղը,
Շիմտի՝ աղիզ, պիմանէնտ, օլ տէմ միւճրիմ, պայաղը,
Ախ, օ գալպի փաքընա հէզար էֆսուս, էյ սապի:

Պու տրը տէրալի տիւնեատա, պու տրը աճվալը ինսան,
Նիչէ՝ էսֆէլ հալլէր վար հէսասս գալպէ զօր պասան,
Իսթէր թափին տիւնեայա, իսթէր նէֆրէթ էթ, օսան,
Պու տրը աճվալը ինսան պու տրը, էյ ճանըմ սապի:

Իմտի սանա պիր թէքլիֆ, տինկլէ', էյ նուրը տիտէմ,
Սանա պէյանը էմէլ, արզը հիսսիյաթ էտէմ,
Բաղի օլսան սէօղիւմէ մէմնուլն գալլըրմ հէր տէմ,
Պու ըէճամը ըէտտ էթմէ, ըիզա կէօսթէր, էյ սապի:

Ակեան ըմ քի փաք բուհլար ալէմինտէն սէն եէնի
Չիյարէթէ կէլմիշսին զէմինի միսքին, տէնի,
Իսթէմէմ քի ինճիթսին, էքտար, էլէմ, տէրտ սէնի,
Պու ըիճամը ըէտտ էթմէ, ըիզա կէօսթէր, էյ սապի:

Բուհլում տա ալ պէրապէր վէ կէլտիյին նուր եօլա
Կէրի տէօնիւպ կիտէլիմ, թաքի ճանըմ տա օլա
Սէնախան վէ տուակիւ Ալլանը միւլթէալա,
Կէլ, վազ կէչ պու տիւնեատան սէօղիւմ տինլէ, էյ սապի:
17 Մայիս 1900, Ատանա

ԳԱԼՊԿԵԱՅ Ը ՄԻՒՄԻՆՏԵՆ

Ա. Լ. Լ. Ա. Հ

Ես Սէն ճէմալը փիւրճէլալ,
 Հիշ թէղալիւր վէ եա խալէլ
 Կէօրմէզ, ալիսի հէր ան, հէր հալ,
 Խալիբ ի Եէղտան:

Սէյֆ ի ատլըն տըր հէմ պիւրրան,
 Հազգանիյէթլէ հիւքմրան,
 Միւլէտտիպ ի խաթաքեարան,
 Խիւտաւ ի ատիլ:

Մուհապպէթին քէսիր, դանի,
 Սէրմէտի՝ տէյիլ զէմանի,
 Սէվէրսին սէֆիլ ինսանը,
 Ալլահը ը բահման:

Գուտրէթին հէր եէրտէ ամիլ,
 Հէր պիր շէյէ գատիր, քեամիլ,
 Հիւքմիւն ալէմէյնի շամիլ,
 Եա՝ Րապպը ը գատիր:

Հէփ մախլուգաթ քէրէմիլնլէ
 Եաշար՝ վէ հէմ մէրամընլէ,
 Մէվճուա օլտուգ քէլամընլէ,
 Մէվլահ ի քէրիմ:

Եօգ տըր ապլա պիտայէթին,
 Նէ տէ սօնուն, նիհայէթին,
 Քեաֆի պիղէ հիտայէթին,
 Միւրշիա ի ճէլիլ:

Հիքմէթինէ ազլը պէշէր
 Էրմէյէրէք գալըր, շաշար,
 Սէճտէ իշիւն եէրէ տիւշէր,
 Եա՝ Րապպը ը հաքիմ:

Զաթ ը վահիտ ճանըմ Սանա՝
 Իշթիյազլէ շիւքը ու սէնա
 Էյլէր, ինսան էյլէ պանա
 Պիր գալպը ը շաքիր:

1897, Թարսուս

ԻՍԹԻՄՍԱՏ

Ես Եսթիֆ Յիսուս, պիլիրիմ պէն կիւնանըմ,
 Հուզուրընա վարսըն ահ, պու կիւն ահըմ,
 Ազիզ պէօյրիւն տէլէն խաթաքեար պու գուլ
 Քէֆարէթտէ օլտուն Սանա պիր օլուլ:
 Աճղիյէթիմ գուլվէթ պուլսուն Սէնիլնլէ,
 Պէն նիյազլար գալտըրմազտան Սէն տինլէ,
 Իշթիյաճըմ՝ դանիմէթէ Սէն տէօնտէր,
 Հէր կիւճլիւքտէ քեաֆի գուլվէթ Սէն կէօնտէր:
 Կիւնահ պէնի վուրտու մէքրուն ճիւզամլէ,
 Ամմա պէնի էյ Պաշ Հէքիմ Սէն փաքլէ:
 Սատաղաթտան, գուտսիյէթտէն իւրեանըմ,
 Նուր լիպասլէ Սէն իլպաս էթ հէր եանըմ:

Ճան կէօլլէրիմ կէօրմէզ օլտու պու տէֆա,
 Սէն գատիր սին, բազի օլուպ՝ վէր շիֆա,
 Տիլիմ լալ տրր, էտէմէյօր համալըր,
 Նութգ ինսան էթ գրըրպ անըն պէնալինի:

Այազլարըմ քէօթրիւմ օլտու պիթազաթ,
 Ամմա անլէր Սէնտէ պուլսուն իֆազաթ,
 Էյլէրիմ հէմ խայր ամէլտէ գուրու տիր,
 Անլէրի Սէն էյլէ իշէ միւզթէտիր:

Տէրալի ճանըմ մահրում հէր պիր սէֆատան,
 Նիհարըմ լէյլ օլտու պին պիր ճէֆատան,
 Նէվմիտիյէթ պուլուլթլարըն՝ Սէն տէֆ էթ,
 Ղամմաք գալպին խուշունէթին Սէն ըէֆ էթ:

Սալթ խաչընտան իւմիտ նուրու աքս էտէր ,
Անտէն նէլէ ալըր դալպը միւքէտտէր ,
Շէֆի'դ Յիսուս , պիւրիմ պէն կիւնահըմ' ,
Շէֆգաթընա տօգուէսուէն պու կիւն ահըմ :

4 Սեպտ . 1903 , Նամրուն

« ԱՍԳԱՍ ԲՈՒՀ ՀԱԶԸՐ , ԱՄՄԱ ԹԷՆ ԶԱԻՖ »

ՄԱՏԹ . 26 . 41

ՊԻ տիւնեա պանա պիր Գեթսեմանի օլուր չօգ տէֆա ,
Սահապը սիյահ փերտէ չէքէրէր հէր պիր թարաֆա ,
Զուլմէթ ի լէյլի իզալէ էտէն պիր չէօլէ պիլէ
Սրար իսէմ տէ' պուլամամ ասլա , ճէհտիմ նաֆիլէ ,
Սիրիչք ի չէչմիմ ճուշ էտէր ազար սրզլար , ազլարըմ ,
Հուզուրը Հազգա կիտիպ սուհարըմ ճէմի աշլարըմ ,
Գան տամլալարը կիպի երեզիւմտէն ազար'քէն թէնիմ'
« Իրատէթին օլսուէն » , տէյու տուալար սուհմազ իսթէրիմ ,
« Վազաա բուէ հազըր , ամմա թէն զաիֆ » :

Շու մազրուր «պէն» ի գըրմազա դայէթ հասրէթիմ վար սըր ,
Զիւն' պէօյլէ պէօյիւք պիր «պէն» է պու թէն գաֆէսի տար սըր ,
Հէմ միւթէվազը օլան հէր քէստէն չօգ հազգ էտէրիմ ,
Պէն տէ օլմազա դայրէթ չէքէրէք նիյազ էտէրիմ ,
Մէնաֆիիմ թէքմիլ ունուտըպ տիւշկիւնիւ սէվմէք ,
Եէկեանէ արզոււմ , վէ պաշ հասրէթիմ , ճէհտ էտէրիմ փէք ,
Ամմա երնէ տէ պէնտէ «պէն» իմ վար , ահ , նէ'յլէյիմ ,
Պու ճիհատըմտա լազըմ քի հէր ան Սանա կէլէյիմ ,
« Վազաա բուէ հազըր , ամմա թէն զաիֆ » :

Ֆանի արզուլար , ճան կիւվէլէրի , չիւրիւտիւր ճանըմ' ,
Շէրը օզլարըյա մէճրուէն տըր տիլիմ , եարէլի Կանըմ ,
Ֆէսատը քիւլիւ քէմիլքէրիմէ սիւրմիւշ վէրէմիւն' ,
Սըրֆ Սէն պիլիբսին տէվա , տէրմանըն' պէնիմ եարէմիւն ,
Անըն իչիւն պէն արզը հալըմը սուհարըմ Սանա ,

Տօգուէսուրասըն տէյու չիֆապաիւշ էլինի պանա ,
Օ տիւշմէնիմ չէրըր քէնտինէ եուվա եաֆմըշ պու թէնտէ ,
Հէր նէ գատար պէն փաք , գուտտուս օլմազ իսթէր իսէմ տէ ,
« Վազաա բուէ հազըր , ամմա թէն զաիֆ » :

Ազիլը իյաչընըն փաք մէնպալընտան իչմէք իսթէրիմ ,
Զիւնքի ֆանիտէ օ տըր պէնիմ եէք մէլճամ , սիփէրիմ ,
Ամմա նէ չարէ , քի Գոզգոթանըն եօլու փէք տար սըր ,
Հէմ պին պիր էնկէլ , խալլի միւշքիլաթ , մանիլէր վար սըր ,
Հէր տիւշիւշիւմտէ մահզուէն օլուրում գան հաշ տէօքէրիմ ,
Գալպ թարլասընտան մուզիլըր տէլիճէ , տիքէն սէօքէրիմ ,
Երնէ տէ օրտան օ ֆէնա խուլլար հէփ կէչմէմիւշ տիր ,
Սանա կէլիլիմ , Սէն փաքլէ անը , ճիւմէյէ գատիր ,
« Վազաա բուէ հազըր , ամմա թէն զաիֆ » :

Արթըլը պու սէֆիլ էօմրտէ Սանա կէլիլիմ , Յիսուս ,
Սէն գապուլ էլլէ տուալարըմը , նիյազըմ' մախսուս ,
Հէմ պաիւշ էթ պանա եէնի մուհապպէթ , եէնի ճէսարէթ ,
Քի չէրըր օզլարը էլլէմէսինլէր պանա իսապէթ ,
Ֆաթի' օլալըմ Սէնին սալէնտէ , վէ էնճամ Սէնտէն
« Աֆէրին » տէյու սիթալիչինի , մէտին' իչիտէմ ,
Պու հասրէթլէրին' Սէն ինսան էլլէ աճիլ գուլուէնա ,
Զիւնքի Սէն ալեհա՜ն վէ աշինասըն հէր աշվալընա՜ ,
« Վազաա բուէ հազըր , ամմա թէն զաիֆ » :

1903 , Թարսուս

ԹԷՍԼԻՄԻՅԷԹ Ի ՔԻԻԼԼԻՅԷ

ՀԱՊԻՊԻՄ Յիսուս , 'կէր կէօնիւն իսէ
Պիր իպրէթ էթմէք պէնի հէր քէսէ ,
Թազսիրաթըմը նէչըր էթ ալէմէ ,
Մազհար գըլ պէնի պին պիր էլէմէ .
Զաիֆ իմանըմ' իչիթսին հէր քէս ,
Պիլսին նէֆսփէսէնտ օլմազ պօշ հէվէս :
Սաթ'ը պահրտան Պետրոս կիպի պէն

Նօգասն իմանլէ Սանա կէլիր՝ քէն ,
Էմվաճ ր տէրեա պրա՛գ պէնի եռութսուն ,
Սալթ եէտ ի փաքըն էլիմտէն թուլթսուն :

Թապիպի՛մ Յիսուս , պանա տա ալէմ
Օլտուն իսթէրպէն քէօչէ ի էլէմ ,
Եարա , պէրէլի պիր Լազար օլսամ ,
Տիւնեատա կէզէր պիր մէզար օլսամ ,
Սալթ քէլպէր օլսա տօսթլարըմ պէնիմ ,
Էյուպի էմրազ վուրսա պէտէնիմ ,
Խապ ր բահաթտան օլսամ տա հասրէթ ,
Տէրալէր էլինտէն պուլմասամ հուսրէթ ,
Գօրգմամ , պրա՛գ պէնի հէմ ճիւզամ եէսին ,
Սալթ խուպ տիհանըն «Թաթհիր օլ » տէսին :

Շաֆիր՛մ Յիսուս , թէճրիպէ պէնի
Իղֆալթըլա քէսիր վէ դանի՝
Ճէլպ ու ճէզպ էթսին , չէքսին քէնտինէ ,
Սըզը պաղլասըն քէնտի պէնտինէ ,
Վիճտան ազապը բահաթ վէրմէսին ,
Տիլ ի տիսանէմ ֆէրրահ կէօրմէսին ,
Պեսրոս կիպի ճիւրմ գալպիմէ չէօքսին ,
Կէօղլէրիմ աճը աճը հաչ տէօքսին ,
Պրա՛գ հէր իւմիտ չէօլէսի սէօնսին ,
Սալթ խօչ նաղարըն իւսթիւմէ տէօնսին :

Հայաթը՛մ Յիսուս , տիւքէնսէ մէճէլ ,
Սօղուգ սիմալլէ հաղլաչսա էճէլ ,
Տօնսա տէրունտէ հայաթ նէֆէսի ,
Միւրդ ի ճան պրազսա ֆանի գաֆէսի ,
Սէվկիւլիւլէրիմ ֆիդան էթսէլէր ,
Սօնրա մէզարըմ՝ պրազըպ կիթսէլէր ,
Պարիտ մէզարըն մուզլիմ զօյնունա ,

Տէօրթ տէ կիւն օլսա գօնուլտուղունա ,
Գօրգմամ , կէչսէմ տէ էօլիւմ տէրէսին՝ ,
Սալթ այաղլարըն գապըրմա կէլսին :

Խէլասը՛մ Յիսուս , գըսմէթ , հասիպիմ ,
Հէր նէ տէ օլսա ծնա բաղի իմ՝ ,
Գիթսեմանի , Խաչ , Գողգոթա , էօլիւմ ,
Հէր նէ տէ օլսա բաղի տիր կէօնլիւմ ,
Սէն պիսուչ՝ օլտուն պուլլարա գալի ,
Եա պէն կիւնահքեար վէ չէրիր ֆաթիլ... :
Եօ՛գ , Եօ՛գ , սէզա տըր հէր նէ տէ չէքսէմ ,
Գան տամլալարտան կէօզ հաչը տէօքսէմ ,
Յիսու՛ս , աղլաթարմ իսէ տէ Սէնի ,

Օլ փաք գալպինտէ Սէ՛ն սաղլա պէնի :
15 Օդոստոս , 1903 Նամրուն

ՅԻՍՈՒՍԸՆ ՎԷԼԱՏԷԹԻ

ՊՊՊ ՊՊ չու սապիյէ մէլէք սիմալը ,
Պա՛գ անասընա հա՛սըլ պաղըյօր .
Պազարգճա անըն պաղըն՝ հաղըյօր ,
Զիւնքի նամալիւմ տիր իսթիգպալը :

Վալիտէ անը պողընա պասմը ,
Փէտէր տէ պազար չէշմի չէֆգաթլա ,
Գայըրըր անը՝ փէք չօգ տիգգաթլա ,
Կէնճ վալիտէճիք սանլըսըն շաշմը :

Պազ շարգտան կէլէն չու իւչ իւլէմա ,
Անա թագտիմէ սունմազտա տըրլար ,

Միւրր ի սաֆի վէ քիւնիւք , ալթուն վար ,
Պա՛գ , անկերտէք շու ինթիրամա :

Եա շու չօպանլար , չօգ խահիշ իլէ ,
Կէլմիշլէր կէօրմէք իւզրէ մասուժու ,
Պունլար նասըն էն սէֆիլի , տունու ,
Նէ՞ իշլէրի վար պու սօղուշ իլէ :

Շու մէլէքլէրին ճիւմհուրընա պա՛գ ,
Պու նէ շամմանի , պու նէ՛ մէսէրրէթ ,
Նաղմէսաղ տրրլար աշղը , փիւրղայրէթ ,
Սանէ ի սէմա միւնէվլէր , փարլագ :

Ձաթէն շու սօղան նէճմ ի թապտար տա
Խարիգ իւլատէ պիր էմարէ տիր ,
Աճէպ տէրքինէ քիմլէ՛ր միւզթէտիր ,
Ազըլ էրէ՛ր մի պու թէպտիլաթա :

Աճէպա նէ՞ վար պու քիւնիւք քէօյտէ ,
Նէ՞ վար Բեթլէ՛նէմ օվլարընտա ,
Նէ՞ վար շու եէմլիք ճիւլարլարընտա ,
Նէ՞ մանա վէրսէք իշպու հիքմէթէ :

Մէսրու՛ր օլ , տիւնեա , չիւն՝ սօղտու Յիսուս ,
Պու՛ Իսրայէլին Խէլասքեարը տրր ,
Պէյթ ի Եազուալըն իֆթիխարը տրր ,
Պու եէվմ ի աղիղ քէնտինէ մախսուս :

25 Դեկտ. 1909 , Իսթանպուլ

ԶԵՄԶԵՄԱԹ Ը ՀՈՒՐՐԻՅԵԹ

ԻԽՊԱՐԱԹ Ը ՀՈՒՐՐԻՅԵԹ

ԹԱ եղէլաէն ճէմի ճիւնն իւմմանը հերձուժերձտէ
Ինթիլամարդ վէ չէքլսիղ օլմագտա իքէն խապիտէ ,
Օլ իւմմանլար իւզէրինտէ Բուհուլլա՛ն հարէքէթլէ՛
Նուր տիւնստան քէլամըլլէ պէնի տէ վար էյլէտի :

«Մէլաիքէ աղուշլարը պէնիմ իշիւն մէնտ օլտու ,
Խուպ ճէննէթին կիւլիսթանը հուզուրուժ իլէ սօլտու ,
Պէնսիղ ալէմ գան աղլատար , ճիւնն սարարպ սօլտու ,
Պէնիմ իլէ հէմ ճէննէթի բուշէն , փայտար էյլէտի :

«Թա օլ զէմանտան նամըմա «Հուրրիյէթ» օլտու իթլագ ,
Թա օլ զէմանտան լուլթի էթտի պանա Գատիր ի Մուլթլագ ,
Թա օլ զէմանտան պանա պուզղ՝ օլուր սէպէպ ի հէլաք ,
Սաատէթ ի զէմինիյէ պէնի մէտար էյլէտի :

«Չօգ միլլէթլէր պէօյիւթտիւմ պէն , ազվամ էթտիմ փէրվէրտէ ,
Ասարմը հէր քէս պիլիր , մէտն էտէրլէր հէր եէրտէ ,
Հէփ էսիրլէր պէնտէ աղատ , պէն մէրհէմ իմ հէր տէրտէ ,
Խիւտա էմրի պէնիմ իլէ միլքլէր իմար էյլէտի :

«Գատիր միլլէ վէ գապալիլ պանա հարէթ չէքտիլէր ,
Պէնիմ իշիւն ճէնկ էթտիլէր , էմէք , զայրէթ չէքտիլէր ,
Կեան տիւշտիլէր , կեան մուվաֆֆագ , զէվզի նուարէթ չէք-
տիլէր ,

Եէտ ի Խալիգ պէնիմլէ չօգ հիքմէթ իզնար էյլէտի :

«Ե՛յ զե՛վալլը պէն ի ատէմ, պէնսիզ հալին փերիշան,
Զիւնքի սէնի պերպատ էտէր հէր սահիպ ի հըրս ու շան,
Պէնտէ անճազ մէյտան պուլուր, ետըռտա հէր պիր գօշան,
Անըն իշիւն տէ վիւսլէթի իսալիզ տիւշվար էյլէտի:

«Պէն կէլիւսէմ միւլք շէնլէնիւր, հէր քէօշէ փայտար օլուր,
Փէրիշանի խիթամ պուլուր, ֆուգարա մալտար օլուր,
Հէր վէսալիթ ի թէգատտիւմ բէֆահա մէտար օլուր,
Պէնի սէլամէթ սաֆընա հատի, փիշտար էյլէտի:

«Կիրեան կէօզլէր պէնիւմ իլէ տէօքմէզ սիրիշք ի քէսէր,
Զիւնքի պէնտէ խիթամ պուլուր ճէմի անվալը պէտթէր,
Պու էլլէրիւմ զուսփայա հէր հալ, մահալտա ելթէր,
Թանկը պէնի սիւֆէլայս մէլճա իշար էյլէտի:

«Պէն գըրարըմ էսարէթին փասլը զէնճիրլէրինի,
Պէն աշարըմ Պասթիլլէրի խարապ իլէ եէրինի,
Վէ նուրըմա չըգարըր իւմ ճիւմլէ էսիրլէրինի,
Պէնիւմ իլէ մահպուսարա նուսրէթ իզհար էյլէտի:

«Պէնիւմ իլէ հէմ մէնֆալար, միւսաֆիրլէրին' եօլլար,
Պէնիւմ իլէ հէփ աշլըր պիւթիւն գափանմըշ եօլլար,
Պէնիւմ իլէ հէմ ուզանըր հէր պիր գըրըլմըշ գօլլար,
Պու խըտմէթէ պէնի իսիւտա մահզա իճպար էյլէտի:

«Պէն աշարըմ տիհանլարը հէրքէս սերպէսթճէ սէօյլէր,
Արգուլարըն' իճրա էտէր խթէտիլինի էյլէր,
Վէ գալէմլէր մէյտան պուլուր, կեան աճարըր, կեան էյլէր,
Պէնիւմ իլէ մուհասէնաթ փէք ինթիշար էյլէտի:

«Պէն գըրարըմ ատալէթին ատուսընըն տիշլէրին',
Թար ու մար էտէր, տաղըթըրըմ հազգսըզըղըն իշլէրին',
Քէնտիսինէ տէճտէրիւմ պէօյիւք, պէօյիւք սէօզլէրին',
Անըն իշիւն Ալլահ պէնի փէք զօրավէր էյլէտի:

Տահա եէնի կէլիւմ հէման պու Օսմանլը միլքինէ,
Վէ վազըֆ իւմ հէր անվալըն տիւրընա, իլքինէ,
Պուրաքընը սօգաճաղըմ հուրըր տիյարլար սիլքինէ,
Պու էսէրիւմ հէփ ճիհանտա պէնի նամտար էյլէտի:
«Պէն պու միլքին հէփ միւնէվլէր էվլատարըն' սէվլէրիւմ,
Պէն անլէրէ հէր պար հատի, հէմ մուհաֆըզ, սիրիէր իւմ,
Վէ ֆէտաքեար էվլատարա հէր զէման սէնավէր իւմ,
Զիւնքի միլքտէ պիր իւմիտի իշ իպթիտար էյլէտի:
«Օսմանլըրա պէնիւմ իլէ իլ էլ էպէտ գաիւմ տիր,
Օսմանլըրգ պէնիւմ իլէ իլ էլ էպէտ տաիւմ տիր,
Պէնի տիսթուրը ամէլ թուլթան հէր պիր վազըթ ալիւմ տիր,
Զիրա ազիլ միլէլ պէնի հէփ ինթիյար էյլէտի:
«Ամմա պէնի կէճնէմէքտէ աճիզ օլան պիր միլլէթ,
Պիլմէլի քի քէնտինէ իւմ սէպէպի մէվլթ պիր իլլէթ,
Ճատտէլէրիւմ քէնտի իշիւն օլուր բահը մէզլլէթ,
Զիւն' ճիւհէլա պէնի քէնտի միլքինէ ար էյլէտի:
Հէր քէս պէնտէ հազգ, նահազգը էօյրէնմէսի կերէք տիր,
Հազգ սէվլիլըր, ամմա նահազգ օլուհաճազ արը թէքտիր,
Զիրա եէտ ի հուրըրլէթ հէր զէման պուհա միւզթէտիր,
Իպրէթ ալան սըհէթինի քէնտի իզրար էյլէտի:
«Օսմանլըրա', գըյմէթիւմ թազտիր էթմէք շանընըզ,
Պէնիւմ իլէ շէն օլաճազ միլքինիզ, վաթանընըզ,
Վէ սէլամէթ պուլուր նամուս, ըրզ, շէրէֆ վէ ճանընըզ,
Ալլահ պէնի սիզին իշիւն թէքարէն վար էյլէտի:
Ուլանընըզ, կէնճ արսլանլար, պէն հուրըրլէթ սիզլէրէ,
Զէնկին, ֆազիր, ալիւմ, ճահիլ, նամտար, քիմաէսիզլէրէ,
Սօն մէլճա իւմ, սօն պիր իւմիտ, սօն պիր տէվա, սօն չարէ,
Բապըմ պէնի սիզին իլէ փէք պաթիթիյար էյլէտի:
«Օսմալըրա', հէփ միւթթէհիտ պէնի թազպիլ էտինիզ,
Պէնիւմ իլէ իթթիհաթտա սարսըլմազ գուվլէթինիզ,
Պէն' իւմ սիզին տէ համինիզ, բէհպէրինիզ, հատինիզ:
Պու սէօզլէրլէ խուպ հուրըրլէթ խաթմը քէլամ էյլէտի:
Իմտի պիզ տէ, վաթանտաշլար, կէլինիզ հէփ եէքզէպան,
Հուրըրլէթին Ալլահընա օլալըմ հէփ տուախան:
Պիւնլէր եաշա, է՛յ հուրըրլէթ, է՛յ սէն պանի ի վաթան,
Զիրա լաթիֆ թէպէսսիւմիւն միլքի փայտար էյլէտի:

ԷՅ ՎԱԹԱՆ Ը ԱԳՏԷՍ

«My country 'tis of thee» Ինկիլիզնե Գաղմեհե
aquis բերնիսե.— Մագամ America

ԷՅ Վաթան ք ագտէս ,
Սէնտէ հուրը տըր հէր քէս ,
Պինլէր հաշա :

Շէհալէրէ մէզար ,
Միլլէթէ իֆթիսար ,
Հուրրիյէթտէ փայտար ,
Պինլէր հաշա :

Էյ Վաթան ք նամտար ,
Շանըմըզ սըն հէր պար ,
Պինլէր հաշա :

Հէր պիր թաշըն ազիզ ,
Ապ ու հաւան լէզիզ ,
Մէտն ու սէնան ճաիզ ,
Պինլէր հաշա :

Էսէն պատ ք նուշին
Հուրրիյէթ նէշը էթսին ,
Պինլէր հաշա :

Սէնտէ ճիւմլէ ինսան
Տէսինլէր եէքղէպան ,
Փայտար օլ էյ Վաթան
Պինլէր հաշա :

Մէնպա ք հուրրիյէթ ,
Բապպ ք միլք ու միլլէթ ,
Համալար Սանա ,
Վաթանը Սէն տաիմ
Սէլամէթտէ գաիմ
Էթ , եա Բապպ ք քէրիմ ,
Համա նամընա :

Հոկտ . 1908 , Թարսուս

ՔԻԻՇԱՏ Ը ՄԷՃԼԻՍ ԻՄԷՊՈՒՍԱՆ ԶԻՔՐԻՆԷ

ՈՒՅԱՆ , ույա՛ն , միւժտէ սանա , Վաթան ք ազիզ , ույան
Խուրշիա ի շան կիւլկիւն նուրլէ , աֆաղընտա նիւման ,
Ավազէ ի մէսէրրէթլէ փիւրիսէնտէ օլտու հէր եան ,
Եէվմ ի բուշէն միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Կէշտի լէյլ ի խթիպտաարն զուլմ ու ճէվրի , տէհէթի ,
Եէնի գուլվէթ ի իթթիհաա գուշաթաը պու միլլէթի ,
Տէֆ էթտիք գարա աղրաղը , պիթիրտիք մէզլէլէթի ,
Եէվմ ի փայտար միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Վալիտէ ի փիւրմէվէտտէթ , էյ Վաթան ք վալաշան ,
Զաիլ օլտու արթըզ պիւթիւն աֆաղընտա տօլաշան
Գարա պուլուլթար գաթարը , հէր պիր քէօշէն նուրէֆշան ,
Եէվմ ի միւնիր միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Մաղտուր միլլէթ , պիթտի արթըզ , քեսսէ ի սիրիշք տօլտու ,
Էթտիյին ճէհուլէր , հիմմէթլէր հէփսի եէրիսի պուլտու ,
Քիթապ ք գատէրտէն արթըզ սահֆէ ի էքտար տօլտու ,
Եէվմ ի ֆէրրահ , միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Էվլաալարըն մէնֆալարտա ահ ու էնիյն էթմէզլէր ,
Տէրեալարըն գաարընտա խապ ք մէվթի եաթմազլար ,
Արթըզ հուրրիյէթ նամընա ալ գանլարա պաթմազլար ,
Եէվմ ի լաթիֆ , միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Ահ , մաղինին էյ խօնալուտ խաթըրաթը , կէշինիզ ,
Միսլ ի ճէննէթ միլքիմիզէն ուզազլարա գաշընըզ ,
Էյ պու կիւնիւ պէքլէյնլէր , կէօզլէրինիզ՝ աշընըզ ,
Եէվմ ի խուսնամ , միլքիմիզէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Պի՛ն չիւքըլէր էտէլիմ հէփ օ Ալլահ ը Թաալայա ,
էնճամ հազգը թէճիլ էթտի , թէրֆի էթտի պալայա ,
Հէփ առա ը առալէթի ուղրատարազ պէլայա ,
Ենվմի ազտէս , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Ուշանընը , Օսմանըլար , պու էյամը միւճիդէ ,
Պագըն , մաղտուր ֆէրահ պուլմուշ , գուվլէթ կէլմիշ աճիդէ ,
Հէր թարաֆտան շաշլօրլար հայրէթ էտէրէք պիդէ ,
Ենվմի ահսէն , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Պու կիւն Գանուն ը Էսասի ահքեամըն՝ էթտի ալան ,
Պու կիւն քիւշատ օլունմագտա տըր Մէճլիսի Մէպուսան
Իշպու կիւնիւ թաղիմ էթմէք , թէգքեար էթմէք փէք շայան ,
Ենվմի աղիդ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Օսմանըլար , ալգըշլայըն , պու կիւն ենվմի աղիմ տիր ,
Գարաշ օլուսի հէփ էլ էլէ վէրմէմիդ չօգ լազըմ տըր ,
Ինանընը՝ , հալ ը հազըր վէ միւսթագպէլ պիդիմ տիր ,
Ենվմի աղիմ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Եաշասըն հէփ գահրամանլար , չէճի էվլատ ը վաթան ,
Բանէթ օլսուն օլ ճանլարա շիմաթի թօփրագտա եաթան ,
Զիրա աղիդ գանլարըլա պու միլք օլտու ապատան ,
Ենվմի չէրէֆ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Եաշասըն հէմ ասքէրիմիդ , չօգ եաշասըն օրտումուդ ,
Պէօյլէ օրտումուդ օլտուգճա հիշ օլու՞ր մու տէրտիմիդ ,
Պու վաթանըն շանը իշիւն ասքէր տիր հէր ֆէրտիմիդ ,
Ենվմի զաֆէր , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Մէպուսանըմըդ եաշասըն , չիւնքի անլէր շանըմըդ ,
Անլէր իլէ իֆլահ , իսլահ օլաճագ վաթանըմըդ ,
Լազըմ կէլսէ անլէր իշիւն աէօքիւլիւն ալ գանըմըդ ,
Ենվմի ֆէլահ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին խօշ կէլտին :

17 Դեկտ . 1908 , Թարսուս

Պիր Բիհճիի ԳԸՋՍԱՆ

ԳՈՒՇՃԸԸԸԱՋԱ ԽԻԹԱՊԵՆ

Է՞ Գուշճըղաղ , կէ՛լ , ուշուշմա ,
Տէրէ , թէփէ , տաղլար աշմա ,

Միւշքիլաթա կէ՛լ սաթաշմա ,
Եազըգ սանա , է՛յ գուշճըղաղ :

Կէ՛լ , պաղ , էշմար հէփ չրպանմը ,
Գարլէ էթրաֆ հէփ գափլանմը ,
Հէր քէս էվլինէ թօփլանմը ,
Սէֆիլ օլուրսըն գուշճըղաղ :

Պաղ , նէ՛ կիւղէլ տիր շու գաֆէս ,
Պէյնիլօր օնու հէր քէս ,
Կէ՛լ , կիրմէյէ էյլէ հալէս ,
Սէօղիւմ տինլէ , կէլ , գուշճըղաղ :

Պէն սէնի չօգ գայըրըրմ ,
Սըճաճըգ եէր այըրըրմ ,
Տանէլէրլէ տօյուրուրում ,
Բահաթ օլուրսըն , գուշճըղաղ :

Սէն հէր սապահ էրքէն , էրքէն ,
Ճիվիլ , ճիվիլ էօթիւշիւր՝ քէն ,
Սանա բէֆիդ օլուր իմ պէն ,
Խօշ օլմա՞ղ մը , է՛յ գուշճըղաղ :

Գաշար , կիթտի քիւշիւք հայլաղ ,
Սանըրսըն քի սէօղիւմ տուլմաղ ,
Թէքլիֆիմ՝ հիշ պիր չէյ սալմաղ ,
Վա՛յ , սէօղ տուլմաղ սէն գուշճըղաղ :

Ամմա պիլտիմ , պիլտիմ , սէն տէ
Հուրրիյէթէ սին տիլտատէ ,
Հուրր ուշուշմաղ վար՝ քէն էլտէ՝
Գաֆէս սէվմէզսին , գուշճըղաղ . . .

15 Փետր . 1909 , Իսթանպուլ

ԿԻԼԻԿԻԱ ՖԻՂԱՆԼԱՐԸ

ՇԵՀԻՏԼԵՐ ԶԻՔՐԻՆԷ

Է՞ չէ՛հա ճանլար, տէրտլի տիր տիլիմ,
Եսալը գալէմիմ՝ թուլթմայօր էլիմ,
Զիքրինիդէ նէ՞ էտէյիմ թասթիր,
Գանընըդ՝ նա՞սըլ էտէյիմ թագտիր.
Նուրտա եաթընըդ է՛յ չէ՛հա ճանլար,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն, միլլէթ գան աղլար:

Շէ՛հիտ պապալար, ա՛ն, նի՛չիւն պէօյլէ,
Ախրէթ եօլունա նի՛չիւն աճէլէ,
Ունուլթաընըդ մը քի պիզ էվլատլար,
Պէքլէյօր իտիք սիզաէն չօգ վատլար,
Ամմա կիթաինիզ չէ՛հա պապալար,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն, միլլէթ գան աղլար:

Շէ՛հիտ անալար, սըճագ պաղըրընըդ,
Եուվամըդ իտի, զիրա եալընըդ
Տէրտլի տիւնեանըն թէ՛նլիքէլէրի
Օրայա եէթիչէմէզլէր իտի.
Շիմտի էօքսիւզ իզ, չէ՛հա անալար,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն, միլլէթ գան աղլար:

Շէ՛հիտ գարտաշլար, սիզ հէփ վիււրդայրէթ,
Հիմմէթինիդէ էտէր՝տիք հայրէթ,
Գուվլէթլի գօլլար արթըզ գըրըլտը,
Եօրուլմազ տիզլէր արթըզ եօրուլտու.

Իչինիզ գալտը, չէ՛հա գարտաշլար,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն, միլլէթ գան աղլար:

Շէ՛հիտ պաճըլար, թաթըլ իտինիզ,
Հիչ ունուլթալ լէթաֆէթինիզ,
Էթրաֆըմըզտա մէլէք, մուհաֆըզ
Կիպի գանատլար չըրտար ըաընըզ.
Սիզ տէ կիթաինիզ չէ՛հա պաճըլար,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն, միլլէթ գան աղլար:

Սիզ է՛յ բուհպանլար, սիզ է՛յ չօպանլար,
Է՛յ համիյէթլի, դայրէթլի ճանլար,
Է՛յ մուալլիմլէր, սիզ է՛յ միւմնիլէր,
Իպրէթլէրինիզ հէր դէման սէօյլէր.
Թանկըլ էճըրինիզ վէրսին, է՛յ ճանլար,
Ծիւմլէնիզ իչիւն միլլէթ գան աղլար:

Ախ, չէ՛հա ճանլար, տէրտլի տիր տիլիմ,
Եսալը գալէմիմ՝ թուլթմայօր էլիմ,
Զիքրինիդէ հէր նէ եազսամ աղ տըր,
Սիզէ իմթիսալ պիր իմթիյազ տըր.
Նուրտա եաթընըդ, է՛յ չէ՛հա ճանլար,
Միլլէթ տէ սիզլէր իչիւն գան աղլար:

2 Սեպտ. 1909 Լարնագա (Գըպըրըս)

ՆԱԼԷ Ի ՎԱԹԱՆ

ՊԱՅԱ «Գանլը եաշ տէ՛օքմէ» տէյօրլար,
Արզ էտէմ տէրտիմ, ճանըմ էվլատլար,
Պիր դէման մէնֆուր իսթիպատալ պէնի

Ճինայաթըլլա դատտար վէ տէնի՝
Մէֆթուր էյլէտի, մահդուն էյլէտի,
Եալան վատարլէ կէօնլիւմ էյլէտի,
Էվլատարըմա թէատտի էթտի,
Մէնֆա, մահպէստէ էզտի, թիւքէթտի,
Տէրեա անլէրին քէֆինի օլտու,
Ագան գանլարտան ըրմագլար տօլտու,
Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՛ր աղլամաղ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամաղ:

Ամմա պիր թազըմ չէճի արսլանլար,
Վէ վաթանիէրվէր դայրէթլի ճանլար,
Պազու ի ճէհտի սըղայընճա պիր՝
Տէվրիլտի ճիւմլէ խըյանէթ, թէտպիր.
Տիւշտիւ իսթիպատա, ուֆուգ աչըլտը,
Նուրը ուրըրիյէթ պիրտէն սաչըլտը.
Գալպիմ պաղըրմտա դալէեան էթտի,
Պիր սէյլ ի սիրուր հէմ թուղեան էթտի.
Ամմա նէյլէյիմ թէքրար իսթիպատա
Պիր պաշ կէօթէրիպ էյլէտի պերպատ.
Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՛ր աղլամաղ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամաղ:

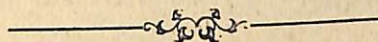
Շիմտի շու սինէմ պիր հարպ մէյտանը,
Էվլատ գանըլլէ ալընիկ հէր եանը,
Գօնչու գօնչուլու վուրտու, էօլտիւրտիւ,
Լաշէլէր տէրէ, թէփէ տօլտուրտու,
Շէնրլէր, քէօյլէր եանտը, քիւլ օլտու,
Շէն կիւլթանլար սարարտը, սօլտու.
Պաղլար, պաղչէլէր հէփ խարապ օլտու,
Ճէսիմ պինալար քիւլ, թիւրապ օլտու,
Պիւթիւն Կիլիկիամ պիր պէօյիւք մէզար,
Քիմսէ հալինէ էյլէմէզ նազար.

Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՛ր աղլամաղ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամաղ:

Եէթմէ՛զ մի արթըգ, սէֆիլ էվլատլար,
Էթտիյին՝ պիլմէզ ճահիլ էվլատլար,
Պիլմէ՛զ մի սինիզ քի Անա-Վաթան
Էվլատլարըլա տըր չէն, ապատան.
Զօգ վաթանիէրվէր տիհանլարտան պէն
Րէճա ու Նիյազ էթտիմ էքիտէն.
Ամմա տինլէմէք իսթէմէզսինիզ,
Պէնի մահվ էթմէ՛ք մի հէվէսինիզ.
Արթըգ պու տէրտլէր եէթէր, էլաման,
Եարէլէրիմէ քիմ օլուր տէրման.
Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՛ր աղլամաղ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամաղ:

Թէ՛զ, ատալէթէ հիմմէթ էտինիզ,
Օնունլա գաիմ հէր գուվվէթինիզ,
Մուսավաթտան հիշ էթմէյին Նիքիւլ,
Հուրըրիյէթտէ հօգ տըր, ազատ եա գուլ.
Սախթէ ուխուվվէթ պէլա կէթիլիլ,
Քիզպ չիշէքլէնիր, Նիզա եէթիլիլ,
Հէյվան, էվլատլար, եազը՛գ տըր պանա,
Պաղըրմ գավըրուտու, ախ, եանա, եանա:
Իթթիհատ էտին, պու տըր սօն չարէ,
Օնունլա չիֆա պուլուր հէր եարէ.
Իշթէ օ դէման վաթան աղլամաղ...
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամաղ:

3 Սեպտ. 1909 Լարնագա (Գըպըրա)

ՄԵՐՍԻԷ Ի ԿԻՆԿԻՍ

(«Այգուն, այգուն իմ խցկին մօս» երգին մագամը իլէ քերէննիւս
էսիլմէք իշին քերթիլ սլունմըսք)

ԿԻՆԿԻՍ պիր կէսիւ մէզար ,
Շէն շէնրէր խարապէզար ,
Հէր թարաֆտա վար ահուզար ,
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

Կէշտի գատիմ նամ ու շանը ,
Դանլէ միւլէմմա հէր հանը ,
Արշա չըգըյօր էֆղանը ,
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

Ահ , պու նաւորլ գարա գատէր ,
Վաւր մը պիր հալպունտան պէտթէր ,
Իլահ , ահ , արթըգ եթէր ,
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

Սաղալըր մը հիւ պու հարէ ,
Պունա վաւր մը տէվա , չարէ ,
Բապալըմ սանա գուլվէթ վէրէ
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

Եթէր արթըգ Բապալը Բահման ,
Սալթ Սէնաէ վար պունա տէրման ,
Պիմէճալ տրր , եթէր աման ,
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

Քէ'ս , էյ պիւլպիւլ սէն տէ սէսին ,
Էֆղանընլա հազին , հազին
Եթէր եիւրէյիմ' տէլէսին
Կիլիկիա , Կիլիկիա , Կիլիկիա :

13 Մարտ , 1910 Իսթանպուլ

ԿԻՆԿԻՍՍՍ ՊԱՆԱՐ ԿԵԼՄԻՇ

ԿԻՆԿԻՍՍ պահար կէլմիշ ,
Հէփ եէշէրմիշ տաղլար , թաշլար ,
Ամմա նի՛շիւն նէշէ սէօնմիւշ ,
Մահդուն տրր հէփ վաթանտաշլար :
— Չիւնքի խային էլլէր պիր կիւն ,
Խարապ էթտի անը թէքմիլ ,
Շէն շէնրէր , քէօյլէր պիւլթիւն
Քիւլ օլտուլար վէ սէր սէֆիլ :

Կիլիկիայա պահար կէլմիշ ,
Աշըլմըշլար հէփ չիշէքլէր ,
Ամմա նի՛շիւն ալրէնկ կիյմիշ
Հէփ օ կիւլլէր վէ սիւնպիւլլէր =
— Չիւնքի շէնիտ եիլիալէրին
Գանլարըլա սուլանտրլար ,
Վէ անլէրին մէզար եթրին'
Անճաղ օնլար էտէր իշար :

Կիլիկիայա պահար կէլմիշ ,
Սիհան , ձիհան , հէփ ըրմաղլար ,
Նի՛շիւն էօյլէ հէփ եիւքսէլմիշ
Հազին , հազին ագըյօրլար :
— Չիւնքի գարտաշ լաշէլէրի
Տօլտուրտուլար սուլարընը
Պահրը Սէֆիտ մէզար կիպի ,
Թաղաթիմ էթտի գաարընը :

Կիլիկիայա պահար կէլմիշ ,
Էօթիւշիւյօր հէփ պիւլպիւլլէր ,
Աճէպ նէ՞ վար , ահ , նէ՞ օլմուշ ,
Նի՛շիւն գըրըգ տրր կէօնիւլլէր :
— Չիւն օ պիւլպիւլլէր տէ պիլիւր

Ֆաճիա ի միւլէլէմի ,
էօթիւլէրի փէք տէրտլի տիր ,
Սուզան էտիյօր ալէմի :

Կլիլիկիայա կէլսին պահար ,
 Վէ շէնլէսին վիրանէլէր ,
 Կէշսին կիճէ , կէլսին սահար ,
 Տէրալի տիլլէր իւմիտ տիլէր . . . :
 Է՛յ Կիլիկիա , ազիզ վաթան ,
 Քիւլլէրինաէն զըյսմ էյլէ ,
 Թէքըրար շէնլէն , օլ ապատան ,
 Պահար կէլսին կիւլէ , կիւլէ :
 15 Մարտ , 1910 Իսթանպուլ

ԿԻԼԻԿԻԱԼԸ ԷՕՔՄԻԻԶ ԶՈՃՈՒՂԸՆ ՆԱԼԷՄԻ

Ի՞նչ տէ անա պաղըրնտա մէսուտ իտիմ՝ աղ էվզէլ,
Պին նէվաղիչ, թազպիւէ մազճար իտիմ, նէ՛ կիւզէլ,
Պէն տէ քէյֆիլ Նէմ պիգայտ օյնար իտիմ փիւրխէնտէ,
Քէտէր նէ՞ տիր պիլմէզ՝ տիմ, խիւրրէմ իտիմ, ա՛հ, պէն տէ :

Անաճըղը՝ պէնի տէ պասար իտի պաղընա
Պապաճըղը՝ պէնի տէ կէղաիրիւր՝ տի հէր եանա ,
Էվմիդտէ զանիմէթ , հէր շէյմիդ վար իտի ,
Օ հալտէ սէֆիլ օլմադ սայքի փէք տիւշվար իտի :

Ամմա պիր տէ , ահ , պիր կիւն , լանէթ օլսուն օլ կիւնէ ,
Պիր թազըմ զատտար էլէր հիւճմ իլէ վահշիւանէ՝
Էվլիվիդի թարունմար էտիպ վիրան էթտիլէր ,
Հէր թարաֆա խարապաթ սաչըպ , գոյուպ կիթտիլէր :

Իշթէ օ կիւնտէն պէրու, նէ՛ վալիտէ, նէ՛ փէտէր,
նէ՛ սէվիմլի հէմլիթէմ, նէ տէ պէօլիւք պիրատէր,
Ա:հ, հիշ պիրի գալմատը, սալթ պէն գալալմ քիմսէսիւ,
Պէօլլէ մէթրուք փէրիշան, աճ սերսէֆիլ վէ աճիւ:

Գրչ տա կէլտի շիտտէթլի, հէր թարաֆը գար պաստը,
Աճըրգտան զէպուհնլանմըլ քէմիլէրիմի սարստը,
Եօգ եէյէճէք, կիյէճէք, ահ, գալմատը գայըրան,
Նէ՞ օլաճագ, եա՛ր րապպի, մէրհամէթ էթ, եա՛ր րահման:

Էյ վախտէյն պաղըրնտա մէսուա օլան սինտաշլար ,
Ահ ու ֆիլանիարըմա տայանմազ տաղլար , թաշլար ,
Ահ , մէրհամէթ էյլէյին պէն էօքսիւզլին հալինէ ,
Բապղըմ սիգէ եիւզ պին գաթ վէրէճէք պէտէլինէ :
1 Փետր . 1910 Իսթանպուլ

ՊԻՐ ՏՈՒԼ ՎԱԼԻՏԷ (*)
ՔԷՆՏԻ ՊԻՐԻՃԻՅԻՆԷ ԽԻԹԱՊԷՆ

Կէ՛Ն, թաթը գուգուում, կէ՛Ն, ճիւղփարեմ,
կէ՛Ն, պիր պառայըմ սէնի պաղըրում,
Շէ՛հա պապան քի ճէլալէ խիւրբեմ,
Սէնի եատիկեար պըրապտը պանա :

[illegible]

Օ սէնի անճաղ պիր դաչ այ սէվտի,
 Զալիմ էլլէրէ ա՛ն, կիթտի գուրպան,
 Վէ ըանթիւնա կիրտի էպէտի,
 Պէօյլէ իսթէմիշ Օ Բապպ ը ըանման.
 Պանա պիր սէնէ էթտի ըէֆադաթ,
 Ազիզ իշխնտէ տէ պիր օ դատար,
 Պիրտէն օլտու ա՛ն պու միւֆարազաթ,
 Սօղուզ մէզարտա չիմտի օ եաթար:
 Սէն, թաթլը եալրոււմ, պէօյիւ քի սէն տէ,
 Պաշգալար իշխն խըտմէթ էտէսին,
 Վազֆ էտէմ սէնի ազիզ խըտմէթէ,
 Հէր ան տուլսաքն վազիֆէ սէսին:
 Իշթէ օ դէման պապանա լաիզ
 Էվլատ օլուր սըն, պանա տա սիրուր,
 Լութֆուլէ սէնի պէօյիւտէ իսալիզ
 Վէ էտէ սէնի դալլուր վէ ճէսուր:
 Մէթրուք տէյիլիզ, նէ՛ սէն, նէ՛ տէ պէն,
 Էօքսիւզէ, տուլա Ալլա՛ն տըր փէտէր,
 Բիմսէսիլլէրի հիմայէ էտէն,
 Ճիւմլէ տուլարը սիյանէթ էտէր:
 Պիր չօգ էրմէնի պաճըլար իլէ,
 Իշտիմ պէն տէ պու աճը դատէ՛ն,
 Բապպըմ անլէրին կէօզ եաչըն՝ սիլէ,
 Քէսրէթլէ տէօքէ մէհամմէթինի:
 Թաթլը մէլէյիմ, կէ՛լ, ճիյէրփարէմ,
 Կէ՛լ, պիր պասայըմ սէնի պաղըրմա,
 Շէհիտ պապան քի Բապպըլա իսիւրէմ՝
 Սէնի եատիկեար պըրադտը պանա:
 15 Մարտ, 1910 Իսթանպօլ

ԱՆԻ ԵՒ ԱՏԱՆԱ

ԱԳԻ. — Գատիմ էյամըն պէն շանը շէհրի,
 Մամուրիյէթտէ դայէթ իլէրի,
 Շէհրլէր շէհրի իտիմ պէն Անի,
 Պէօյիւք շէհրլէր հէփ պանա սանի:

ԱՏԱՆԱ. — Պէն տէ կիւլիւ՝ տիմ շէն Կիլիկիանըն,
 Արթարըրը իտիմ շէրէֆ ու շանըն,
 Գատիմ կիւնլէրիմ պէնիմ տէ իամտար,
 Պէնիմ տէ ասլըմ գատիմ սէն գատար:

ԱԳԻ. — Մէթին սուրլարըմ վէ գուլլէլէրիմ,
 Իսթիհքեամաթըմ վէ գալլէլէրիմ,
 Պին պիր քիլիսէ վէ սէրալլարըմ,
 Զիյնէթիմ իտի, հաշմէթ վէ շանըմ:

ԱՏԱՆԱ. — Պէնիմ էպնիյէմ տէ փէք միւքէլլէֆ,
 Մէքթէպ, մապէտլէր իտիլէր շէրէֆ,
 Զէնկին շարչըլար, սէրվէթլէր դանի,
 Կիլիկիայա՛ տա պէն իտիմ Անի:

ԱԳԻ. — Էվլատլարըմ հէփ ճէսուր, մուշարրիպ,
 Վէ հէփ գըզլարըմ կիւզէլ, տիլֆէրիպ,
 Անլէրլէ էտէր իտիմ իֆթիխար,
 Անլէր տէ պէնիմ իլէ պաթիթիյար:

ԱՏԱՆԱ. — Ելլիտ եալրուլար պէն տէ եէթիրտիմ,
 Նատիրէ կիւլլէր պէն տէ պիթիրտիմ,
 Էվլատլարըմա շէրէֆ իտիմ պէն,
 Օնլար տա պանա սատըզ քեամիլէն:

ԱԳԻ. — Ամմա խըյանէթ տէվիրտի պէնի,
 Էպէտէն տիւշտիւ հաշմէթլի Անի,
 Վիրանլէրիմ շանըմա մէզար,
 Արթըզ շէնլէնմէմ, օլտու՛մ պիր խարզար:

ԱՏԱՆԱ. — Պէն տէ օղըտարըմ օ գարա պաթթա,
 Թէքէրրիւր էթտի օ ալի իսթա,
 Պէն տէ մէթրուք իմ, պէն տէ փէրիշան,
 Պէնիմ տէ չէմիմ ա՛ն, կիրյէֆէշան:

ԱԳԻ. — Ամմա սէն մէյուս օլմա, Ատանա,
 Ավֆ էթ օ ճահիլ էվլատլարընա,
 Պէնտէն իւմիտ եօզ, ամմա ուխուվլէթ
 Իհեա էտէճէք սէնի փիւրգուվլէթ:

14 Ապրիլ 1910, Իսթանպօլ

ԹՈՒՅՖԵ Ի ՄՈՒՅԻՊՊԱՆԷ

ՏՐ. ՎԷ ՄՐԱՍ. ԳՐԻՍԹԻՅԷ

Իսպու շիր Թարսուու Ամերիգան գօլենի բէխի Տր. Թովմաս
Տ. Գրիսթիլէ վէ Մասամբ Գարմէլիք Պ. Գրիսթիլէ Թիւրքիայը
թէտրիմլերինն 25իննի սենէ ի սէվրիլէսի զիլնէրի միւնաստ-
պէթիլէ բագսիմ օլունմը սըր։)

ՇԱՐ սահրա ի ալէմէ կէլէն հէր ինսան իչիւն ,
Պիր մագսէտ վար թագիպէ պիր հազէս սուզան իչիւն ,
Եօզ'սա պէնդէր օլուր'տիք պէհապանն խարընա ,
Քի պու կիւն չիլէքլէնիւր եարրն գոնուր ֆուրուէնա :
Խա'յր , ինսան ալէմտէ պիր մագսէտին խատըմը ,
Մագսէտլէ հէր իչլէրի , հարէքէթի , ասորմը ,
Քէնտին տէ զաթէն Խալիզ պիր մագսէտէ խալզ էթտի ,
Պունճա նէճիպ խասսէլէր քէնտինէ իթլազ էթտի :
Իմտի պէզլ ի ճէնտ էտէր հէր քէս պիր մէրամ իչիւն ,
Քիմի քէյֆ ու սաստէթ ֆէլահ ու արամ իչիւն ,
Քիմի քեար ու գազանն 'չիւն քիմի հրոս ը շան իչիւն ,
Քիմի մէշուր նամ իչիւն , եա ըրլթպէ նշան իչիւն :
Ամմա չիւքրէր օլսուն քի քէնտի էօմրիւն' հէր քէս
Վէրմէզ սըրֆ թագիպ իչիւն ֆանի մագսէտ , պօշ հէվէս :
Վար տիւնեատա նէճիպլէր , ասիլլէր , ֆէտաքեարլար ,
Սէիսիլէր , զայրէթքէշլէր , ճահիտլէր , նէֆսինքեարլար ,
Գան եաշ տէօքէն կէօզլէրի ինսաֆ իլէ սիլէն վար ,
Սէֆիլլէր պիչարէլէր անվալընտան պիլէն վար ,
Մանգունա միւթէսէլլի , մէթրուքլարա հապիպ վար ,
Եարէլի եիւրէքլէրէ տէրտտէն անլար թապիպ վար :
Էօքսիւզլէրին , տուլլարըն հագզընը գայրըն վար ,
Զըպլարը իլպաս էտէն , աճլարը տօյուրան վար :

Զուլմէթ ի ճէնալէթէ նուր ը իրֆան սաշան վար ,
Խաֆի էսրար փէրտէսին' չազգ էտէրէք աշան վար :
Ճինստաշընը իսլահ ուշգուսուն' եթիլէն վար ,
Հազգ թարիգտէն սափանը թէզ եօլա կէթիլէն վար :
Ախլազ ը հասանէլի թահսին ու մէտն էտէն վար ,
Աղլազ ը նէֆսանէլի սուստուրուպ ֆէթն էտէն վար :
Փազիլէթ , սատագաթըն համիսի , ամիլի վար ,
Ազիզ միւհր ի իֆֆէթին նամուսուլ համիլի վար :
Տինին փաք մէպատիին տիւնեայա նէշր էտէն վար ,
Պու ալա մէգասիտէ էօմրլէր հասր էտէն վար :
Ինճիլին միւթտէսինի չար ճիհէթ ի ճիհանա
Իլան , իշաէ էտէն , տաղըտան հէր տիհանա
Նիչէ տինտար զաթլար վար , նիչէ միւմին ճանլար վար ,
Զէօլտէ նիտա էտէնլէր , սահիպ ի իմանլար վար :
Օ մէլէքիւթուլլահա եօրուլմազ էլիլլէր վար ,
Վէ սէմալի Քանանա հասրէթքէշ եօլճուլար վար :
Սալթ Յիսուսըն Խաշլէլ իֆթիլար էտէնլէր վար ,
Սալթ Յիսուսըն իսմիլլէ իշթիհար էտէնլէր վար :
Սէմատա էմրուլլահը իճրայա մէլէքլէր վար ,
Զէմինտէ տէ միւմինլէր ինսանտան մէլէքլէր վար :
Իմտի պու էլթաֆ իչիւն , պունճա ինսանլար իչիւն ,
Ալլահա չիւքր սունմազ վար պիզ ինսանլար իչիւն :
Զիւնքի Բապպ հաստընա ամէլէ չըգարըյօր ,
Սիօն գըզը մէսրուր տր , չիւն' Մէլլի վարըյօր :
Շիւքը , պին չիւքր օլսուն օ Ալլահ ը Թաալայա ,
Ալազէ ի մէսէրրէթ չըգարն արշ ը պալայա :

Իմտի շու եէվմ ի ճէլլի , պու Յոքեիւն կիւնիւնտէ
Զօզլարլէ հիսսիյաթըմ' , թագաթիմ էտէյիմ պէն տէ :
Թէշէքքիւր էտէրիզ քի թէրք իլէ ազրան , վաթան
Տիյարըմըզը թէշրիֆ էլէտինիզ սիզ չօգտան :
Եիկիրմի պէշ սէնէլէր եիկիրմի պէշ խասս կիւլլէր ,
Կիւզէլճէ թէշքիլ էտէր սիզէ պիր թաճ ը տիւպէր :
Սիզ մանէվի վալիտէյն նուր իլէ , հիքմէթ իլէ

Չօգտարը պէսէտինիդ չօգ էմէք, դայրէթ իլէ:
 Սաղ էլինիդ հէր եհրաէ թալիմ վէ հիքմէթ սաշար,
 Սօլունըդ հէր թարաֆա եարարմ վէ հիյմէթ սաշար:
 Էյիճէ անլատընըդ տալէթինիդ՝ պիլաֆինիդ,
 Չիւնքի պիր չօգ կէօղլէրաէն հաշլարընը սիլաֆինիդ:
 Ամալը հասէնէնիդ պի հատտ ու պիփաշան տրր,
 Թաթը տիլ խօշ երւզիւնիւզ հէր քէսէ հէփ աշան տրր:
 Իմտի սիզէ նէ՞ թագտիմ էյլէսէք աճէպ ճախդ,
 Ինթիրամաթըմըլէ հիմէթչինաս գալպիմիդ՝,
 Գապուլա լուֆֆի էյլէին զիրա հէփ գալպլէր չիւքրան.
 Սաատէթինիդ իչիւն տուախանըդ հէմ հէր ան:
 Վէ տիլէրիդ Ալլահսան քի սիզլէրի հէր գէման
 Լուֆֆի ու քէրէմլէրիյլէ էյլէսին չաղ ու խէնտան:
 Վէ էնճամ պու ֆանիլի պըրագըպ կէշէրսէնիդ,
 Էօմը հիսապըն՝ վէրմէյէ ֆանիլտէն կէօղլէրսէնիդ,
 «Աֆէրին, էյ սաաղը գուլ»՝ սէօղլիւնիւ տուշաընըդ,
 Տիտարը Բապպանիյլէ էպէտէն տօյաընըդ:
 Օ միւմիլէր նասիպի թաճը լուշէն վէ թապտար
 Պաշընը՝ թէզիւն էթսին էպէտիյէթտէ հէր պար:
 Իմտի պու եէվմի աղիդ, պու Յորեւեան կիւնիւնտէ,
 Տէյէր քի ուզադ, հաղըն ճիւմլէ տօթլար պիլիքտէ,
 Սիզի թէպըրք էյլէյէ թէմէնիյլէ չօգ կիւնլէր,
 Եաշայըն, չօգ հաշայըն, հաշայըն չօգ սէնէլէր:
 Շիւքը, պին չիւքը օլտու Օ Ալլահը թաալայա,
 Ալաղէի մէսէրրէթ չիգսըն արշը պալայա:
 Դեկտ. 1902 Թարսուս

Ի Լ Ք Ն Ի Ք Ե Ա Ն

Պաւ. Բենիամին եֆ. Կայծակամերն Օր. Բօզա Էօրսողեան
 իրի ազսը ի իզսիվաճը միւնսուպիյի գրասար օրմուրշ սըր:

Թա էգէլտէն իսիլգաթըն սահարընտա օ իսալիգ
 Մադսաալարը կօլունտան օլույօր իքէն սալիք,
 Տիւնեանըն հէր մանղարըն՝ պիր սի՛րէ գըլտը մալիք,
 Հէր քէօշէսի հիւսն իլէ փարլար օլտու ալէմին:
 Հաւմէթլի, երւճէ տաղար սէհալպլէ միւլէպպէս,
 Պիր աղամէթ պիր հէյպէթ իւալէ էսինճէ պէս,
 Հիւսնիւն միւլայէմէթին՝ թագտիր էթտիլէր հէր քէս,
 Հէր քէօշէսի հաշմէթլէ փայտար օլտու ալէմին:
 Սէմալի, քիւրրէլէրէ տօղունտու նուր փարմաղէ,
 Օ սէճմէզ գանատիլի էյլէյէրէք իշալէ,
 Անըն իչիւն հէր հայաթ նուրա էտէր իմալէ,
 Հէր քէօշէսի նուր իլէ լուշէն օլտու ալէմին:
 Նաղմէսաղ պին պիր դուշլար, գանտրեալար, պիւլպիւլէր,
 Ճանֆէրա՛ն հաղմաթ իլէ ճիվիլտէր, էօթիւշիւրլէր,
 Պու թապիի ահէնկաէն պիւթիւն ճիհան ինիլէր,
 Հէր քէօշէսի հաղմաթլէ էօթէր օլտու ալէմին:
 Պին պիր չէշիտ չիւքիւֆէ, միւլէվլէն վէ մուաթթար,
 Շիւքիւֆէզարլարըմըդ՝ թէզիւնէ հէփ հիստէտար,
 Հէր պիրի պիր սէր էսէր, հէփտի տէ հիւսնէ մէտար,
 Հէր քէօշէսի էլլանլէ ըհնկին օլտու ալէմին:
 Պէօլլէճէ դաթէն տիւնեա պէօլիւք պիր էտէն իքէն,
 Պիր տէ իսալիգ էտէնի թէրթիպ էթտի եհնիտէն,
 Անը հէր նէվ հիւսն իլէ թէթվիճ էսիպ քէմաքէն,
 Հէր քէօշէսի պիր ճէննէթ օլմուշ իքէն ալէմին:

Պուհ հէփսի իւզէրինէ պիր հաքիմ օլսուն իչիւն ,
Ատէմի խալգ էյլէյիւ էօնիւնէ գօտու պիւթիւն
Տիւնեանն զարաիպին , հիւքմիւնիւ գըլլալ միւսքիւն ,
Պէօյլէ թային օլունտու հաքիմի տէ ալէմին :

Պիր նազար գըլտը Պարի հէր շէյ կիւզէլ վէ ալա ,
Ամմա տէրնալ օղրատը ֆիքրինտէ պիր մուհալա ,
Պիր նօգսան հիսս էյլէտի , տէտի «Աճէպ նէ՞ օլա .»
Հէր քէօչէսի պիր նօգսան իլան էթտի ալէմին :

Պագար քի օրատա պէս պիր սէվէն գալպ էքսիք տիր ,
Օնտուզ պիւթիւն խիլգաթը պիւմանա վէ պիթէտպիր ,
Պուհ նօգսանը իքմալա մուհապէթ խիլ գատիր ,
Պէօյլէճէ թասնիֆէնէ լիւզում կէօրտիւ ալէմին :

Պիր նիսս խալգ էյլէմէք ֆիքրինտէն կէչտի տէրնալ ,
Ամմա մատտէ ի խիլգաթ տիւքէնմիշ՝ տի պէ հէմ հալ ,
Անլն իչիւն պու իչի պիթիւրմէք օլտու մուհալ ,
Տիւչիւնտիւ ճէմ էթմէք հէր ունտուրունտան ալէմին :

Էթէրտէն ալտը պիր ազ վիճուտին՝ թէչքիլ էթտի ,
Սիւտ պէյազ զանպագարը էլէրէ թէպտիլ էթտի ,
Սէհապը միւքէվվէմտէն այազլար թէքմիլ էթտի .
Պէօյլէճէ վարա կէլտի նազիրէսի ալէմին :

Կիւնէչտէն սիմասընը խթինասի էթտի հէման ,
Եէնի գալսը գուգանտան գաշլարըն՝ միսլ ի քէման ,
Սահարըն կիւլէրինտէն բուխտարըն գըլտը թէմամ ,
Սէր էսէր ի իլիսսս խիլ հաքիմէսի ալէմին :

Կէօլլէրինին աթէչին՝ ճէմ էթտի քէվաքիպտէն ,
Տիւլէրինին ինճուսուն՝ թօվլատը ճէվահիրտէն ,
Էլֆազընըն ահէնկին՝ գուշլարտան , պիւլպիւլէրտէն ,
Հիւսնիւն սէր նիւմունէսի պու մէլէյի ալէմին :

Քէյսու , փէրչէմլէրինի փէրթէվի աֆիթապտան ,
Հէմ ճէպնէ ի փաքընը պուլուլթսրզ սէմալաթտան

Թէչքիլ էթտի լէպլէրին՝ կիւլլէրտէն , քիրազլարտան ,
Պիգուսուր խալգ օլունտու պու կէլինի ալէմին :

Մըգնաթըստան պիր տէ գալպ սինէսինէ էտիպ վազ ,
Օսանճընտան էսնէյէն Ատէմէ էթտի խալազ ,
Տէտի , «Իշթէ բէֆիգէն , աճէպ էտէ՞ր միսին հազգ .»
Պէօյլէ իճրա օլունտու իլք նիքեանը ալէմին :

Շէն օլտու հէփ թապիւթ , հանգօ վէրտի կէօք , գէմին ,
Զիւնքի իսալիլ ի ազամ ինսան էթտի քէրէմին ,
Մուհապէթ նօգսանընը էյլէրէք թէմին՝
Պուհ կօլտա թէմամ օլտու եէք նօգսանը ալէմին :

Օ անտէն պու կիւնէտէք հէր նէր՝ տէ իքի եիւրէք
Եէքտիկէրին՝ սէվմէյէ էպէտի վաս էտէրէք
Պիրլէչսէլէր՝ կէօրիւնիւր օլ մէրամը միւպարէք .
Պուհ մուգատտէն մէպտէսի տիր պու կիւզէլ ալէմին :

Իմտի սիզ տէ է՛յ տօսթլար , օլ էտէն իպրէթինէ
Իմթիսալլէ օ կօլտան կիթմէքտէ իքէն կինէ՝
Միւլապէմէթ էտինիզ իսալիլին մադստինէ .
Քի միւսմըր գըլսըն սիզի Բապալ Ալլահը ալէմին :

Մուհապէթտէ էպէտէն սիզլէրի գաիմ գըլսըն ,
Սայէսին՝ իսթիւնիւզտէ հէր ղէման տաիմ գըլսըն ,
Տէրտ , կիւնահ , թէճարիպտէն սիզլէրի սալիմ գըլսըն ,
Ճէլպլէ իւզէրինիզէ պէրէքէթին՝ ալէմին :

Սամիմի տօսթ հալինտէ սիզի թէպրիք էտէրիմ ,
Քէմալը սիւրուր իլէ տէրուն ի տիւտէն տէրիմ ,
Նիքեանընը՝ միւպարէք գըլսըն օ Բապալ Քէրիմ ,
Զիւն Օ միւշֆիզ Փէտէրի տիր ճէմի ի ալէմին :

ԻՅԹԻՋԱԶԱԹ Ը ԳԱԼՊԻՅԷ

ՄԻՆՆԵԹ ԷՅԼԷՄԷՄ

ԿԻՐԱՎԵՆՄԻՇԻՄ Օ ԽԻԼՈՒՅԱ՝
ԳՈՒԼԱ միննէթ էյլէմէմ ,

Օ արր մէնպա ր աթալա՝
Մալա միննէթ էյլէմէմ :

Շու ալազլար վար օլտուղճա՝
Աթա միննէթ էյլէմէմ ,
Իքի էլլէր իշլէսիքճէ ,
Եատա միննէթ էյլէմէմ :

Կէլմէմ մուխաննէթ քէօփրիւսիւն՝ ,
Էլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Պրրազ պէնի սու կէօթիւրսիւն ,
Սէյլէ միննէթ էյլէմէմ :

Քիշլյէ շան նէճիպ եիւրէք՝
Հիւանէ միննէթ էյլէմէմ ,
Պէն բուշլարա մաշուզ օլտու՝ ,
Ճիսմէ միննէթ էյլէմէմ :

Կէմլմ սաքին տէրեա պուլսա ,
Եէլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Լիմանր պիր կէօզլում կէօրսէ ,
Եօլա միննէթ էյլէմէմ :

Շու ալէմտէ նասիպլիմ տէրա ,
Քէյֆէ միննէթ էյլէմէմ ,
Սէօզլէր վար քի չէլիքտէն սէրթ՝
Սէյֆէ միննէթ էյլէմէմ :

Տէրունիմտէն սիրիշք գայնար ,
Կէօզէ միննէթ էյլէմէմ ,
Թէսէլլիմ եօզ եիւրէք եանար ,
Սէօզէ միննէթ էյլէմէմ :

Ալէմ պէնտէն նէֆրէթ էտէր ,
Եարա միննէթ էյլէմէմ ,
Ճան աթէշլիմ տաշա պէսթէր ,
Նարա միննէթ էյլէմէմ :

Տէրա տէրեապընտա զարզապ իմ ,
Կէօլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Տէրունճէ պիր պէնապան իմ ,
Չէօլէ միննէթ էյլէմէմ :

Պիւլպիւլ իսլիմ սուստու՝ մ արթըզ ,
Կիւլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Եանա եանա քէպապ օլտու՝ ,
Քիւլէ միննէթ էյլէմէմ :

Իզթիրապըմ բուշլմտա արր ,
Թէնէ միննէթ էյլէմէմ ,
Հալլ չազլը փէք ֆէնա արր ,
«Տիւն»է միննէթ էյլէմէմ :

Ինֆիալլմ ալէմէ աիր ,
Պալսթա միննէթ էյլէմէմ ,
Պէն տէ կէօնլիւմճէ պիր շան իմ ,
Թախթա միննէթ էյլէմէմ :

Պանա չէր տէմ զուլմէթ իքէն՝
Լէյլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Սչգ փուշարըմ ճուշ էյլէր՝ քէն ,
Մէյլէ միննէթ էյլէմէմ :

Աշլար պէնի սէրխօշ էթմիշ ,
Մէյլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Հէր ան սէսիմ նալէ , նիյազ
«Վայ» ա միննէթ էյլէմէմ :

Այն , չէնէնսէ ճան պաղչէսի ,
Պաղա միննէթ էյլէմէմ ,
Ֆէրրահլանսա ճան քէօչէսի ,
Տաղա միննէթ էյլէմէմ :

Շու էօմրտէն թատ ալմատըմ ,
Տէրտէ միննէթ էյլէմէմ ,
Ալէմ պանա տէվա օլմաղ ,
Ֆէրտէ միննէթ էյլէմէմ :

Սէրվէթ , սաման կէչիճի տիր ,
Շանա միննէթ էյլէմէմ ,
Իւչ պէշ երլլըզ էօմր իչին ,
Ճանա միննէթ էյլէմէմ :

Պիր մէզարըզ եէրիմ օլսա ,
Միւթէ միննէթ էյլէմէմ ,
Աղլայանըմ տա օլմասա
Խալզա միննէթ էյլէմէմ :

Խուրչիտ ի ճան թուլու էթսէ ,
Նուրա միննէթ էյլէմէմ ,
Բուճ գանատար աչը վէրսէ
«Տուր» ա միննէթ էյլէմէմ :

Իւմիտիմ վար ախրէթ վար տըր ,
Էօմրէ միննէթ էյլէմէմ ,
Հէր էօլէնտէն իպրէթ վար տըր ,
Էմրէ միննէթ էյլէմէմ :

8 Յուլիս 1900 Ատանա

ՊԻԻԼՊԻԻԼԷ ԽԻԹԱՊԷՆ

Նէ տիր պու նալէ , նէ տիր պու ֆիղան եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Նէ տիր պու հաղինսալթ ր ճանխրրաշ , ա՛հն՝ օլտու սանա ,
Խօշ նաղմաթընտան տիլ ի տիվանէմ ճէնանըմ պիւլպիւլ ,
Փիւրխէնտէ իքէն նարը էքտարըն օղրատը պանա :

Ամա՛ն , սէն կիպի պիր գուշճըղազա եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Պէօյլէճէ կիրեան օլմազ օլմըր մու չիւն գալպին նաղիք ,
Խօշ էօթիւչիւլէ եարէլէրիմէ տէրմանըմ պիւլպիւլ ,
Եաղլըզ , սէնի տէ պարը էլէ՛մ մի էտիյօր թաղիկ :

Աճէպ քիւչիւճէք եալրուլարընը եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Պիր եէտ ի զալիմ զա՛սպ մը էյլէտի , թէք գօտու սէնի ,
Վէ էչին կիթտի թէրքլէ եուվանը՝ սէվկիւլիւմ պիւլպիւլ ,
Աղեարա կիւլիւնճ , հէտէֆ ի ա՛ր մը հէֆ գօտու սէնի :

Եօզ՝սէ պիր խաչին էլ շօլ աշեանէն՝ եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Թարուճար իլէ եէր ու եուրտուճտան մանրու՛մ մը էթտի ,
Եօզ՝սէ պիր քէսկին պալթա օղրայըպնուրը այնըմ պիւլպիւլ ,
Եէչիլ ֆիտանըն՝ գըրըպ՝ գալպինի մաղմու՛մ մը էթտի :

Սէօյլէ՛ , աճէպա օլ զալիմ ալճը եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Փէչինէ տիւչիւպ թիւֆէնկին՝ սանա թէվճի՛ն մի էթտի ,
Եիւրէճիլինէ եաղլըն պիր եէրտէն կիւզէլիմ պիւլպիւլ ,
Սէնի վուրարագ գանլէ միւլէմմա մէճրո՛ւճ մը էթտի :

Սէօյլէ՛ , սէն տէրտի պէն տէ իմ տէրտի եա՛ ճանըմ պիւլպիւլ ,
Վարսըն է՛լ ի քէյֆ լիսանը չիւզնիւ չի՛լ աննամասըն ,
Պիրպիրիմիղի կէլ ալուլթալլւմ ճէնանըմ պիւլպիւլ ,
Զիւնքի ալէմտէ տէրտէրինէ ասթ չի՛լ պուլամագսըն :

2 Նոյեմ. 1905 Թարսուս

ՍԱՀՐԱ Ի ԱԼԷՄ

ՏԵՂԱՐԱՆ Ե ալէմ պէօյլէ կէլիր հէ՛մ պէօյլէ կիտէր ,
Պու կիւն մէյ ի շատմանի , եարըն քեատէ ի քէտէր ,
Վար էյլամը մէսերրէթ հէ՛մ վար էվգաթը պէտթէր ,
Եանճ , սանրա ի ալէմ մէյսանը թէպտիլաթ տըր :

Տիւրի տերամէնտ թէսէլի գաթրէլէրի արդուլար ,
 Կեան տա պիր պաշ Գալտըրըր պին պիր չէշտ արդուլար ,
 Պու Կիւն արդուսուն՝ ալրը , Կարըն աղլար , սըղըլար ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ մէյտան ը իղֆալաթ տըր :

Նէ իսէ օլուր օլմաղ ուչար պու Ֆանի Կիւնլէր ,
 Պիրի քէյֆ մուղաննիսի , տիկէրի տէրատէն ինլէր ,
 Պիրի պիգայտ ինէմ արսըղ , պիրի վիճտանն՝ ալնլէր ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ մանալ ը մուհալաթ տըր :

Ամմա պին շիւքը Հագգա քի իւմիտլէ եիւրէյի
 Մէնգուչ գըլմըշ՝ չիւն՝ իւմիտ ճանն օրթա տիրէյի ,
 Սալթ իւմիտին մէրհէմի սաղալարը ինէր Կարէյի ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ պիր թաավլըր ի հալաթ տըր :

1904 թարսուս

Ղ Ա Ր Ի Պ

Ա՛յ , պու ղուրպէթ տիյարընտա՝
 Հէր տէմ սիրիշք տէօքէրիմ ,
 Միւշֆիգ էլլէր Լօգ պուրատա
 Թախֆիֆ իչիւն քէտէրիմ ,
 Վաթանըմն հասրէթիլլէ
 Սուղան օլույօր տիլիմ ,
 Է՛յ Սէմաւաթ , ինտաֆ էլլէ ,
 Ն՝օլաճագ պէնիմ հալիմ :

Ճիւտա տիւշտիւմ սիղտէն տօսթլար ,
 Սէնտէն միւշֆիգ վալիտէմ ,
 Է՛յ սէվիմլի հէմլիւրէլէր
 Սիղսիղ էօմրիւ պէնիմ տէմ :

Կիճէ , Կիւնտիւղ խաչալ իլէ
 Սիղէ հասրէթ չէքէրիմ ,
 Վաթանըմա հասիպ էլլէ
 Պէնի Եան՝ Բապպը քէրիմ :

Օլ մէսէրրէթ սաաթլարը
 Արթըգ Կէշիպ Կիթտիլէր ,
 Պու միւնքէսիր , մանգուն գալպիմ
 Թէքըար անլէրի տիլէր ,
 Զիւն տիւնեատա վաթանընտան
 Ուզագ տիւշէն ղարիպին
 Եարէլէրի փէք քէսիր տիր ,
 Միհնէթլէրի , տէրտի պին :

Վաթանըմա հասրէթիմ վար ,
 Գալպիմ պիւթիւն անտէ տիր ,
 Անը պիր Կիւն ունութմաղա
 Գալպիմ տէյիլ միւղթէտիր :
 Զիւն՝ պիւրիմ պու զէմանի
 Վաթանըմտան էօթէտէ
 Պիր սէմալի վաթանըմ վար
 Յիսուս , Սէնին նէղտիւտէ :

Մարիս 1905 թարսուս

ԱՂՈՒՇ Բ ՄԱՏԵՐ

Ա՛յ , նէ սըճագսըն , ա՛ն , նէ չէֆգաթլը ,
 Նէ գատար բանաթ , նէ գատար թաթլը ,
 Նէվաղիշլէրին հաղը , ըրգգաթլը
 Ունուտուլմաղ , Է՛յ աղուշ ը մատէր :

Սինն ի սէպալէթ սահարընտա սէն
 Քիւլլէք ճանլարը էսիրկէմէզսէն՝
 Տէրտէր պօրասը շիտտէթլէ էսէն՝
 Երգար պիզի, էյ աղուշը մատէր :
 Սէնտէ պէօյիւրիւզ պիզ կիւնտէն կիւնէ,
 Սէն ինթիմամա սըն եէք նիւմունէ,
 Անանընքի տիր էն շէֆիզ պինէ,
 Չօզ արանըրսըն, աղուշը մատէր :
 Պիր զէման պէնի տէ մէսուտ էթտին,
 Պէն տէ կէօնէնտիմ խօշ մուհապպէթին՝,
 Պանա տա մալիւմ տիր քէրամէթին,
 Արարըմ սէնի, աղուշը մատէր :
 Կէշտլ՝ օ կիւնլէր միսլ ի պիր խայալ,
 Աշըլտը մէյտանը էօմր ի մուհալ,
 Նիտա էտէրիմ գալտրգճա պուհալ,
 Ան, նէրէտէսին աղուշը մատէր :

1 Մարտ, 1910 Իսթանպօլ

ՆԷՆՆԻ

ՈՒՅՈՒԻ, թաթլը հապրու, ույու,
 Անասընըն ճանը, բուհու,
 Պէշիյինի օլ պէքլէյէն
 Պէքճի մէլէքլէ վալիտէն
 Կիճէ կիւնտիւզ պէքլէր սէնի,
 Սալլայարագ նէննի, նէննի :
 Ույու, թաթլը հապրու, ույու,
 Անասընըն ճանը, բուհու :

Օլ պիկիւնահ, խուպ տիտարըն,
 Նէվ զօնչէսի տիր պահարըն,
 Տուտագլարըն թէպէսսիւմլէ
 Սէլամ վէրիր մէլէքլէրէ :
 Խօշ բիւհալար ալսըն սէնի
 Վէ ույութսուն նէննի, նէննի :
 Ույու, թաթլը գուզու ույու,
 Անասընըն ճանը, բուհու :

Ույու քի սէն պէօյիւյէսին,
 Կիւզէլ, կիւզէլ եիւրիւյէսին,
 Մէքթէպլէրէ կէօնտէրէյիմ,
 Սէնի թալիմ էթտիրէյիմ,
 Սէրվի պօյուն վալիտէն
 Օլսուն սայէ վէ նիմայէ :
 Ույու, թաթլը մէլէք, ույու,
 Անասընըն ճանը, բուհու :

Սէն էվիմըն պիւլպիւլիւսին,
 Շիւքիւֆէզար սիւնպիւլիւսին,
 Եիւրէյիմըն իւմիտի սին,
 Ճանա սէօյլէր թաթլը սէսին,
 Բապլըմ սէնի էսիրկէսին,
 Իֆլահ, պէրխօրտար էյլէսին :
 Ույու, թաթլը հապրու, ույու,
 Անասընըն ճանը, բուհու :

1 Փետր. 1910 Իսթանպօլ

ԹԵԼԳԻՆԱԹ Ը ՍԱՄԻՄԱՆԷ

ՄԷՏՐԷՍԷ

ՀԱՓԻԳԱԹԷՆ պիր գուզվէթ տիր, կէսճինէ տիր մէտրէսէ,
Հիքմէթնիսար պիր շաարէվան, զանի մէնպա հէր քէսէ,
Անտէն սուսուր էտէր ճիւմլէ պերէքեաթ ը նէֆիսէ,
Դիմսէ ինքեար էյլէմէզ քի փէք էլլէմ տիր մէտրէսէ:

Ղուրուզ էթմէզ աֆիթապ տըր, օլուր հէր ան նուրնիսար,
Սալթ օլ նուրլէ ֆէհմէ գաաիր հէմ պէրշէրի պու պասար,
Եօգ'սէ ուֆուզ փէք տարալըր վէ էտէր չօգ ինհիսար,
Ազլա գաւի վէ եօրուլմազ գօլ, գանաստ տըր մէտրէսէ:

Թէհլիպ ի գալպ անտէ միւմքին, անընլէ օլուր քեամիլ,
Հիսսիյաթ ը թապիլէմիզ անընլէ օլուր ճէմիլ,
Հուպպ ու ինսաֆլէ գալպլէրի էյլէր հէր ան օ ամիլ,
Գալպի թէհլիպ էյլէմէքտէ չօգ իշ կէօրիւր մէտրէսէ:

Թէֆհիւմ էտէր օ պիզէ քի բուհա մալիք իզ պիզլէր,
Վէ պիր իսալիզ հուզուրընտա էյլլմէլի պու տիզլէր,
Եէվմի իմաստ իչիւն Անա հէմ պազմալը պու կէօզլէր,
Վարըլըմըզ' ճէվհէրինի իզնար էտէր մէտրէսէ:

Վէ պէօյլէճէ պիզի պիզէ կէօսթէրի օ քեամիլէն,
Անտէ կէօրիւր ճէհալէթին' պիլկիճ օլան, չօգ պիլէն,
Պաչգալարըն աճղիյէթին' իսթիհա էաիպ կիւլէն,
Հաստըն' պիլըր, պէօյլէլէրէ չօգ նաֆի տիր մէտրէսէ:

Հէմ խարիճի ալէմի օ պիզէ էյի էօյրէտիր,
Ղարաիպ ի մաստիյէլի էյլէր պիզէ օթէֆսիր,
Ճէհալէթի ֆէթհ էթմէյէ անընլէ իզ միւզթէտիր,
Հազիզի նուր վէրի պիզէ հէր ճիհէթլէ մէտրէսէ:

Սէմալաթին պինհայէ մէյտանընը կէզէրիզ,
Սէվապիթ ու սէյյարաթն ուզազլըլըն էօլէրիզ,
Հէր կիւն եհնի վէ աճաիպ պապ ը հիքմէթ աչարլըզ,
Եէրտէ իքէն սէմալաթա ալըր պիզի մէտրէսէ:

Ումզ ը տէրեա գար ը զէմին պուր'տա պիզէ ճաստէ տիր,
Վէ օլ մազինին քիթապը փէք վազիհ պիր մաստէ տիր,
Չիւնքի հէր պիր էսրարընը քէշֆէ իզ պիզ միւզթէտիր,
Պիր միֆթաճ ը սահիրանէ տիր հէր քէսէ մէտրէսէ:

Պուր'տա պիզէ Կազմուր պիր սրըր վէ գար հիքմէթ տէյլլ տիր,
Վէ Կըլտըրըմ' հէմ շիմշէքլէր արթըզ տէհշէթ տէյլլ տիր,
Հէմ պուլուլթլար գաթարլարը քէօր պիր գուզվէթ տէյլլ տիր,
Հէր թարաֆլը թալլիմ էտէն պիր խօճա տըր մէտրէսէ:

Պաւրտա ճըննլէր վէ փէրիլէր խալալտան ֆիրար էտէր,
Հէր քէս պաթըլ իթիզատա մէյլ էթմէքտէն ար էտէր,
Հազիգաթա ինանմազը հէմիշէ իսթար էտէր,
Ինսանլարը թէրֆի էտէն իւսթիւն հատի մէտրէսէ:

Օ ալլիմէր, ֆէյլէսօֆլար տօղուրան պիր վալիտէ,
Գի քէնաի էօզ էվլատարըն' էլթաֆ իլէ նասիտէ,
Թէճհիզ էյլէր, չօգ ասլար վէ միւստէթ ի մէտիտէ,
Պիր աչըզ պապը, պիր միւշֆիզ գալպ ճիւմլէ իչիւն մէտրէսէ:

Նէ հաճէթ քի թաստա էտէմ իստաիսինի անսէն,
Անը պիզէ նիյմէթ տէյուլ իսալիզ էյլէմիշ ինսան,
Անճազ անտէ ինթիյաճըն' տօյուրուր սէֆիլ ինսան,
Ճանլար իչիւն մէնն ի լէզիզ վէ ազիզ տիր մէտրէսէ:

* *

Ամմա աճղըն պիլիպ հէր քէս օնա կէլմէզլէր իսէ,
Թէալլիւմէ հասրէթ իլէ անտէ գալմազլար իսէ,
Չօճուզ կիպի հիլմիյէթլէ մէմուլ օլմազլար իսէ,
Գէնտին պիլմէզ քէսան իչիւն նէ խալըր էտէր մէտրէսէ:

«Տօսթլար պիզի իշտէ կէօրսիւն ,» էյէր մազսէտ պու իսէ ,
 Օն գէր էյլէ պիր անպար էթ , էյէր Նասատ պու իսէ ,
 Անճազ պիր ազ քիպը թահսիլի , նէթիճէ սալթ պու իսէ ,
 Պու կիպի պօշ գաֆալարա նէ խայր էտէր մէտրէսէ :

Կէօզլիւք թագմազ , պասթօն թուրթմազ , 'կէր ղայրէթ պու-
 նա իսէ ,
 Սալթ սօն մօտա սիւսլիւ կիյմէք , 'կէր Նասրէթ պունա իսէ ,
 Հէր քէս պիզէ Նայրան օլսուն 'կէր իպրէթ պունա իսէ ,
 Պէօյլէ սիւս մէճնունլարլնա նէ խայր էտէր մէտրէսէ :

Եօ'գ , եօ'գ , գըլըգ ատէմ տէյիլ , 'կէր տիրայէթ եօգ իսէ ,
 Հէմ տէ չալըմ թալիմ տէյիլ 'կէր էսալէթ եօգ իսէ ,
 Գաֆա գապազ , կէօզլէր պուտազ պիր մէյմէնէթ եօգ իսէ ,
 Պու կիպի պօշ պէյինլէրէ նէ էյլէսին մէտրէսէ :

Արգատաչլար , պու սէօզլէրտին ալալըմ պիզլէր հիսսէ ,
 Թահսիլէ ճէհա էյլէյէլիմ , նօգսանլըմիլ նէ իսէ ,
 Զիւնքի հիքմէթ Նալէսլիսի , իլմ աչըզը հէր քէոն՝
 Թէքրար տէրիմ պիր գուլլէթ տիր , կէնճինէ տիր մէտրէսէ :
 22 Նոյ . 1903 Թարսուս

« Պիր Զիճէֆլէ ԵԱԶ ԿԵԼՄԵԶ »

Պիր չիչէքլէ եազ կէլմէզ , պահար օլմազ պիր կիւլ իլէ ,
 Մէշճէրէ փիւրնաղմէ օլմազ եալլընըզ պիր պիւլպիւլ իլէ .
 Կիւլլէր կէրէք քի աչըլսըն պահարի պիր սէյրան իչիւն ,
 Վէ չօգ պիւլպիւլլէր կէրէք տիր նաղմէ ֆասալլն՝ իլան իչիւն :
 Պիր սիւնպիւլլէ եապան թարլա հիշ օլմուր մը չիւքիւֆէզար ,
 Շիւքիւֆէզար օլմազ իչիւն լազըմ հէր իչիւ հէզար , հէզար ,
 Պիր քէվքէպլէ պիր սէմալաթ միւղէյն տիր տէնիլէմէզ ,

Անըն իչիւն պինլէրճէ վար ինսան ատէտին՝ պիլէմէզ :
 Պազ ու պաղչէ սուվարամազ սատէճէ պիր գաթրէ պարան ,
 Սաղանազ տըր թէշնէ արզըն ինթիյաճընը տօյուլան :
 Զարպը մէսէլ պազ նէ սէօյլէր , «Տէօքմէ սուլլէ տէյիլմէն
 տէօնմէզ .»

Տէօնսէ պիլէ միւմքինսիլ տիր , օ տէօնիւլլէ ուն իւլիւնմէզ :
 Պիր տաղ իլէ տէրէ օլմազ , թարաֆէյնտէ պիրէր կէրէք ,
 Հէփ տէրէլէր տէրէ տիրլէր իքի տաղը գաթ էտէրէք
 Պիր մէսնէտլէ տա՛մ մը տուրուր , պիր գաշ լազըմ տուրմազ
 իչիւն ,

Տէօրթ տիվարըլը թէմէլ լազըմ էվ պինսար գուրմազ իչիւն :
 Հիշ պիր սանթուր պիր թէլ իլէ , խայր , միւքէմմէլ սայըլամազ ,
 Պիր փէրտէլի պիր չալըմտան թէքմիլ մազամ տուրլամազ :
 Պիր էլ իլէ սալթ իշ օլմազ գարպը մէսէլ պազ նէ սէօյլէր ,
 «Էլ էլի եուր , էլ տէ եիւզիւ .» պիրպիրինէ խըսմէթ էյլէր :
 Եինէ տօղրու սէօյլէնմիշ տիր քի , «Պիր էլին նէսի՛ վար տըր ,
 Նէ տէ օլսա իքի էլին իչիտիլըր սէսի վար տըր .»
 Պիր չէյ պիլմէք քեաֆի տէյիլ էյի պիլկիճ տէնմէք իչիւն ,
 Նասըլ քի չօգ եիւզմէք կէրէք էյի տալկըճ տէնմէք իչիւն :
 Պիր ֆազիլէթ իլէ պիրի սօն տէրէճէ ֆազըլ օլմազ ,
 Պիր բէզալէթ իլէ պիրի սօն տէրէճէ բէզիլ օլմազ .
 Սըրֆ պիր ամէլ սիյրէթ եափմազ , էօմը լազըմ սիյրէթ իչիւն ,
 Տէֆա տէֆա էմէք լազըմ էյի ճէհա ու ղայրէթ իչիւն :
 Պիր եաղըչտա է՛լ ի գալէմ օլտում սանմազ պօշ հէվէս տիր ,
 Պիր չիր եաղըպ տա քէնտինի շաիր սանմազ փէք ապէս տիր :
 Սէօյլէտիյին հազիգաթա ինանմազլար 'կէր թէք իսէն ,
 Պիր շահիտի ազ սայարլար եիւզ պին քէրրէ պիլէ տէսէն :

4 Յուլիս 1900 Ատանա

ՏԵՅՄԷՉ, ԵԱՀՈՒ

ՏԵՅՄԷՉ, ԵԱՀՈՒ, չու ալէմին դախէսի,
Պին պիր չէշիտ տէսիսէսի վէ հիլէսի,
Կիճէ, կիւնտիւղ բահաթընը սէլպ էյլէմէք,
Օլուր օլմազ մէրամ իչիւն հէր ան էմէք
Սարֆի էյլէյիպ, էթմէ քէնտին՝ պիթապ, պիթապ,
Տաղտաղալը էօմրիւ էթմէ հիչ ինթիխապ.
Նէ տէ էթսէն արզուլարըն տօյմազ թէմամ,
Տէյմէզ ԵԱՀՈՒ, պօշա էթմէ, ճէհտ, ինթիւմամ:

Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, ԵԻԼԵՔ, կէօնիւլ չիքէսթ էթմէք,
Շոււնու պոււնու պիզար էթմէք, ԵԱ Ինճիթմէք,
Պիրինէ դատր, տիկէրինէ տէ զուլմ էթմէք,
Պիրին՝ սէվմէք տիկէրինէ աքիս կիթմէք,
Զիւն՝ ալէմտէ ինսան օղլոււնըն նէսի վար,
Թաթլը տիլի, կիւլէճ ԵԻԼԵՔ ԵԱՀՈՒ վար,
Անըն իչիւն խաթըրչինասլըզ հիքմէթ ԵԻԼԵՔ,
Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, ինճիթմէ հիչ ճանը գուլու:

Տէյմէզ ԵԱՀՈՒ, տիւլմէ շէրէֆ արգասընա,
Իսթէր իսէն հէր կիւն ԵԻԼԵՔ պին ԵԻԼԵՔ սընա,
Շէրէֆփէրէսթ ապլա տօյմազ պիր մէզար տըր,
Օլ հալինտէն քէնտիսի տէ չօզ պիզար տըր,
Թուլլու սուլու իչէն՝ գանձազ հիչ պիլլի մի,
Սօսուլ կիւնիւն ուճու էնձամը կէլլի մի:
Իչթէ հարիս ի շան օլմազ պոււնա պէնդէր,
Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ հատտինի պիլ, գալարմա սէր:

Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, ճէմի սէրվէթ հալէսիլէ
Եալան իլէ, Եէմին իլէ, պին վէսիլէ
Իճատ էթմէք, իհտաս էթմէք, չալրպ չարփմազ,
Պիր ազ չէօյլէ, պիր ազ պէօյլէ Ետիպ գալիմազ,

Հիչ պիր գէնիլին փարասըլէ կէօմիւլմէմիչ,
Էճէլէ հիչ ըրշվէթ վէրէն կէօրիւլմէմիչ,
Շէօյլէ պէօյլէ պիր կիւն ֆանիտէն կէօշէրսին,
Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, սէրվէթինտէն տէ կէշէրսին:

Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, ծնա պոււնա էթմէ հատէտ,
Շոււնու պոււնու տիւլիւրմէյէ էթմէ մազսէտ,
Պըրա՛գ, հէր քէս ԵԻԼԵՔ տիկէրինէ ԵԻԼԵՔ սիլինէր,
Տիկէրլէրի տէվիրմէ՞ք տէ մի պիր հիւնէր:
Նէ վար, տիւնեա փէք կէնիչ տիր սէն տէ չալը,
Կէնիչ ԵԻԼԵՔ օլմազա սէն տէ ալը:
Ախէրլէրին՝ տիւլիւրմէքլէ պէօլիւք օլան
Պիլմէլի քի ազամէթի սախթէ, Եալան:

Հատտինի պիլ, տինլէ շաիրին փէնտինի,
Փանի հէվէս իչիւն ԵԻԼԵՔ սէն քէնտինի,
Նէ՛ հիլէնին, նէ՛ հատէտին սօսու կէլլի,
Նէ զուրուրըն, նէ շէրէֆին նամը գալըր.
Սէրվէթ տէ պիր սաման օլուր տա սալլուլուր,
Զօգ թէազգիւմ էհրէմլէրի տէ տէվիրլի:
Ինսան իչիւն ազիլ օլմազ վաճիպ հէր ան,
Տէյմէզ, ԵԱՀՈՒ, վա՛ր մը էնձամընա վարան:

Նէթիճէ ի քէլմա պոււ տըր, էյի տինլէ,
Ալլահտան դօրգ, էվամիրին՝ իճրա էյլէ.
Իւսթիւն արզու իլէ գալպին սուզան օլսուն,
Հէր քէս սէնտէ պիր շէֆիգ տօսթ, մուին պուլսուն,
Սալթ խըտմէթին օլսուն սանա շէրէֆ ու շան,
Վէ սէմալի սէրվէթ իլէ կիլին, գուշան,
Սէվ հէր քէսի սէվիլմէք իսթէր՝սէն էյեր,
Տիւնեատա սըրֆ մուհապպէթ վար տըր քի տէյեր:

13 Մարտ 1907, Թարսուս

«ՆԷ՛ ՇԱՄՐՆ ՇԵՔԵՐԻ, ՆԷ՛ ԱՐԱՊՐՆ ԵՒԻԶԻԻ»

ՊԹՔ նէքէս վար ճանը փարա, կիւմիւշկէօզ,
Ինսաֆընը թահրիք էթմէզ պիր չօզ սէօզ,
Պիր խայր մազսէտ իչիւն կիթսէն քէնտինէ,
Թահրիք իչիւն վէրսէն պին պիր նիւմունէ,
Յախտէ էթմէզ, փարա ալմա, ճանըն՝ ալ,
Ութանըպ տա իւշ պէշ վէրսէ ինթիմալ,
Վազ կէշ, ալմա, տէրխաթր իլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր միւպահի, գասաֆանճը, միւֆթէխիր,
Կէր սէհվ իլէ անա չաթսան այտա պիր,
Օֆ, պիր պէլա, պի՛ր մի տէտիմ, պին պէլա,
Տիւշմէնիմ տէ օղրամասըն օ հալա,
Զիւնքի պաղսան քէնտի քիւշիւք պիր խալիք,
Վասֆ օլունմազ պին պիր էվսաֆա մալիք,
Սէլամ-սապահ էթմէ զիքրիլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր զէմմամ վար, ինսան էթի սալթ չիյնէր,
Տիլ՝ տէյիրմէն, հէր կիւն տաիմա տէօնէր,
Ինսաֆ պիլմէզ, վիճտանը եօզ հէր զէման
Օնու պունու զէմմ էթմէքտէ տիր հէման :
Զէնկին օլսա, նամ ու բիւթպէ էտինտէ,
Իւնվանընա «պէյ», «էֆէնտի» տէ տէնտէ,
Տօթլուզ էթմէ զիքր էտէրէք շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր ճահիլ վար ճէհալէթինի պիլմէզ,
Պիլկիծիքտէն տէ հիշ կէրիյէ գալմազ,
Կէօքտէն պահս էթ, եէրտէն պահս էթ գարըշրը,
Պին պիր պահս աշ, հէփսինտէն տէ սօրուշուր,

«Աշտան չրգմազ նանէ չէօփիւ :» երնէ տէ,
Հիշ պիր քիմսէյի պէյէնմէզ, նէ ֆաիտէ,
Պունա հիշ երւզ վէրմէ ֆէհմիլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր հանըմ վար պիւթիւն սինիր, սասպէ,
Թիթիզլիյին՝ սայսան կէլմէզ հիսապա,
Ամմա երնէ տէ չօզ կիւզէլ լէհէսի,
Միւսէհիիր տիր նազ, էտասը, ճիլվէսի,
Քէնտին՝ սանա թաղտիմ էթսէ ըէֆիզէ,
Հիշ սէօզ վէրմէ անը գապուլ էթմէյէ,
Զիւն՝ պու հալ տա թասարզ էտէր պու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր թալէպէ տէրսին տույմազ աննամազ,
Պէն արֆր տէյէմ՝ սէն՝ սէ անլա տահաազ,
Ազգըն գուրուր, նէֆէս գալմազ, նէ՛ չարէ,
Հիշ էօյրէնմէզ ն՝ օլա պիր թէք իպարէ :
Պունա խօճա օլմազտան՝ սէ կիթ տաղտա
Պիր չօպան օլ, եա տա պէքճի պիր պաղտա,
Վէ հէր սաաթ թէքրար էյլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Պիր խրիսթիյան միւզէվզիւր վէ մուսճճիզ,
Ահվալլեստան հէր քէս պէզմիշ վէ թաճիզ,
Ամմա երնէ տէ պիր տուայա տուրսա,
Պիր սաաթ ազ, իքի տէ կէլիր գրսսա,
Իզվա օլմա՞զ մը սըն տէմէյէ հէր ան,
«Օլմայա իտի սէնին կիպի խրրիսթիյան :»
Եարարմընա չաղրարազ շու սէօզիւ
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»
Էյին ազ չօզ գալէմ թութար հազմազ իչիւն,
Վէ հանըրպ պիր տէ չիր հազսան պիր կիւն,
Օնտան սօնրա հէի հազանը թութալար,
— Զիւնքի պու հալ տալէմի տէրտէ սալար —
Թաճիզ կէլմէ՞զ մի սին, օսանմա՞զ մը սըն,
Օսանարազ երւզիւն՝ տօլամա՞զ մը սըն,
Թէքրար իլէ էզճան ու տիլ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն երւզիւ :»

ԶԱՐԶԱՓՈՒԳ ՇԻՐԻ

Ինչպես շիր, Ասանա Գրքալը շեհիսլերինսն Պաս. Յովակիմ Այանեան իլէ, պունսան պէ. սէնէ ազսէմ Թարուս Գօլէ-նինսէ մէպէսաւ օլսուղում վազք, Բենսինին միւլլիմլիմ վազիմէսինի ինրա էքսիյի «*Դիսնու*» մէքէպ-դազէքասընա տէրն օլունմազ իւզրէ անէլէքն քալէպի իւզերինէ սիյան քախքա իւզերինսէ, պէսանէքն, պիր իֆի Տազիգէսէ Էազըլ-մը սըր: Շիր հալինսէ պիր տէյրի Էօզ իսէ տէ, քօհաժնա օլսուղու իչլուն պուրայա տէրն էշիմիւ շիր:

Այլ, էլիսէ թէպէտիւ,

Յոտան, պոլնտան սէօզ տէվչիր,

Աղ չօգ էտէրսէն պէշիր ,

Օչուր չարչափուղ չիրի :

Տիւշիւն , պաշրնւր գաշր ,

Սէօզ , սէօզիւն արգաստաշր ,

Ս. զաճրդ սրգսան պաշր՝

Կէլիւր Հարչափոււղ շիրի :

Կէօզիւն կէզտիր էթրաֆա :

Պատ. տօլապա վէ բաժն ,

Թափափափ էստէր'սէ գաֆա,

ՅԼՈՒՐ ՀԱՐՀԱՎԻՈՒԼԳ ՆԻՐԻ :

Մանասընա չօգ պաղմա,

Պաշրնը տէրտէ սօղմա ,

Պէշ Լուդէթտէն պիր յօգմա

Կէլիւր Հարչափուլ գիւրի :

Շաիրէ աչազ լազըմ ,

Սէն չօգ սայ պէնիմ ազրմ,

Օգոստոսի 2-ին իր Կապիտալ Գրասենյակում Գրեյսը հանդիպեց Գրեյսի Կապիտալ Գրասենյակի ղեկավար Գրեյսին և նրան հասկացրեց, որ նա պետք է համոզվի, որ նա չի կորցրել իր Կապիտալ Գրասենյակը։

Օղորդ չարչափուդ շիրի :

ԳՈՒՐԹՈՒԼՍԱՄԻ ՆԻՐ ԽԵՐԱԽԻՆՈՒՆ

Սաթըրլարըն տէօրտիւնտէն

Պիր տէ կէլիր արտորնտան

Պիգիմ չարչափուէ գ շիրի :

ኮሊፎርኒያ

Գարի soupում, սեն փեք ալա
վազրժ սրն շու մալիւմ հալա
Քի՛՝ Տիւնեսա հեր պիր շէյէ
վար սիր խիթամ, պիր նէթինէ:

Հէփ սեժալար, ճիւմկէ սիւրնուր
Կեօկէ կիպի էսէր սիւրնուր,
Մէսուս կիւնկէր կէշիպ կիսէր,
Էլամ ո խօս սալ քէզ պիթէր:

Հեմ եփսար ք սար ի ժեմ,
Վէ ելեմէր հեր պիր կեօնա,
Օլորլար հեփ խիթամփեղիր,
Անէրին սէ սօնու կելիր:

Էօսրիսիւզ ՏԷ զաքէն մանկոս
Կիւնլերիսիւզ ՏԷ հեփ մասոս,
Զափուզ կէչէր միալ ի խալալ,
Հէր կիւն մալիւմ օյուր պու հալ:

Իմիս պէն Տէ պու կեօզերէ
Վերտմ հաիզ՝ պիր ներհինէ,
Զիւն՝ իմաստմ հեր նէ օլաւ
Էրմէք յազմ սր խիւլաւաւ:

Տիրնեա ժանի, պիզ տէ՛ ժանի,
Հէր շէյ մահսուտ վէ գէմանի,
Էօյէ իսէ պիր պիւանա
Այլ^օ մի տէյէլիս պուրա:

Ամսա գարի, սերխաբր էյլէ
Քի հեր Եյ լեհմ սէյիլ էոյլէ,
Հեր Եյ մերայուք Պաւ Մազտէստ,
Զահիրէն ժանի իսէ սէ:

Իմսի իշարու անիգ էսեր,
Սալթ արունունէ սիր միւլէսսեր,
Քի օլ Մագսէս ի ազիմէ
Սէնի օսախի խասքսմ էսէ:

Գուտուրուժա էլլէ իղմագ,
— Զիւնֆի գուտուրուժ գուլ օլմագ, —
Կէր վար իսէ սեօղլէր նաճի,
Օ գաւարըն սէն սալ քեաճի:

ՖԻԶՐԻՍԹ

Գարիլերիմ	1
Սալ ր Արիզ վե Սալ ր ձեռնիս իլե պիր մահալերե	9
Եկնի Սեկե	14
Եկնի Սեկե քաղսիմէսի	15
Էօմիմիւզ ժանի սիր	19
Տերունի ժուրքունասան սանիլե չարփան պիր մեզն	23
Այեմեկ անվալ ր ինսան իւզերինե միւրդ ի սիլին նալէսի	28
Ֆերեաս	34
Պիր սապիլե խիթալէն	35
Ալլան	40
Իսթիմաս	41
«Վազաւ րուն նազր, ամնա քեկ զաիմ»	42
Թէսլիմիլէր ի քիլիլէ	43
Յիսուսն վեղատէրի	45
Իսպարաք ր հուրիլէր	47
Ե՛յ վաթանը ազետ	50
Քիւլաս ր Մեկիս ի Մեպուսան զիբրինե	51
Պիր քիւլիւզ գրգսան գուշերդազա խիթալէն	53
Շեհիսլէր զիբրինե	54
Նալէ ի վաթան	55
Մերսիէ ի Կիլիկիա	58
Կիլիկիայա պահար կելմիւ	59
Կիլիկիայը Էօֆուզ չօհուլլուն նալէսի	60
Պիր տու վալիսէ Բեհի պիրիհիլինե խիթալէն	61
Անի վե Ասան	62
Տր. վե Մրս. Գրիսիլի	
Իլ Եիֆեան	
Միմնէր Էյլեմեմ	
Պիւլալիլէ խիթալէն	72
Սահրա ի ալէմ	73
Ղարիպ	74
Ադուս ր մասեր	75
Նեմնի	76
Մէսրէսէ	78
«Պիր չիլէֆէ Էազ կելմէզ»	80
Տէյմէզ, Էահմէ	82
«Նե՛ Շամրն շէֆէրի, ճե՛ արապրն Էիւզիս	84
Չարչափուզ շիլի	86
Խաթիմեմ	87

ԽԱԹԱ		ՍԵՎԱՊ
ՍանՖե,	Սալր	
18	5	Էրմէֆ
62	39	ԱՆԻ ԵՒ ԱՏԱՆԱ
80	15	Բեռ
86	3	Այանեան
87	17	Կեօղլէր

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ԷՍԷՐԼԷՐԻ

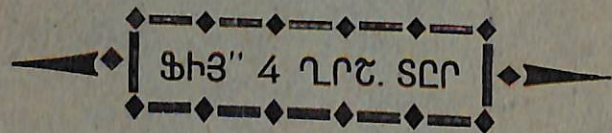

ՎԵՐՍԵՄԱՆԻ.—(Կրօնական Բանաստեղծութիւններ) 5 դր.

ՍՐԲ. ՆԵՐՇՆՁՈՒՄՆԵՐ.—(Տօնական Վերքուածներ) 4 դր.

Սարկն արմազ իսրէյէնիք Տէրաւսէքսէ Սմերիգան խանրնստ
(Պայպըլ Հատո) 15 ցուժէրոյու օստա միւ էլլիմիկէ, ղէ Էա
Տէրաւսէքսէ Էրմէնի Բիքայնըլարա միւրանաւք Էրմէլի
սիլէր:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653265

